

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

**Rekreační funkce lesa: Analýza preferencí a potřeb
návštěvníků
Bakalářská práce**

Autor práce: Adéla Furdzová

Vedoucí práce: Ing. et Ing. Markéta Kalábová, Ph.D.

2025

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Adéla Furdzová

Lesnictví

Ekonomika a řízení lesního hospodářství

Název práce

Rekreační funkce lesa: Analýza preferencí a potřeb návštěvníků

Název anglicky

Recreational functions of the forest: An analysis of visitor preferences and needs

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit preference a potřeby návštěvníků lesa v kontextu jeho rekreačních funkcí. Práce se zaměří na identifikaci klíčových faktorů ovlivňujících atraktivitu lesa, hodnocení současného stavu rekreační infrastruktury a služeb na vybraných lokalitách. Výsledky budou zahrnovat odlišnosti podle demografických faktorů s ohledem na různé druhy rekreace v lesích. Uvedeny budou příklady z vybraných lokalit. Součástí bude formulace doporučení pro zlepšení.

Metodika

1) Teoretický základ rekreační funkce lesa

- Shromáždit a analyzovat dostupnou literaturu a vědecké studie týkající se rekreačních funkcí lesa a preferencí návštěvníků lesa.
- Identifikovat klíčové faktory, které ovlivňují atraktivitu lesa jako rekreační destinace.

2) Vytvořit a implementovat dotazník zaměřený na zjištění preferencí a potřeb návštěvníků lesa.

- Analyzovat získaná data s cílem identifikovat hlavní preference návštěvníků týkající se rekreačních aktivit, vybavení a infrastruktury.
- Zkoumat rozdíly v preferencích mezi různými demografickými skupinami návštěvníků (věk, pohlaví, socio-ekonomický status).
- Hodnocení současného stavu rekreačních funkcí vybraných lesních oblastí

3) Provedení terénního výzkumu ve vybraných lesních lokalitách za účelem hodnocení jejich současného stavu a nabídky rekreačních služeb.

- Identifikace silných a slabých stránek současné infrastruktury a služeb pro rekreační účely.

- Posouzení souladu mezi preferencemi návštěvníků a aktuálním stavem rekreačních funkcí lesa.
- Návrhy na zlepšení a optimalizaci rekreačních funkcí lesa

4) Formulovat konkrétní doporučení pro zlepšení infrastruktury a služeb na základě výsledků analýzy preferencí návštěvníků.

- Navrhnout opatření pro zvýšení atraktivity lesa jako rekreační destinace
- Zohlednit environmentální a ekologické aspekty při navrhování zlepšení rekreačních funkcí lesa, aby byly udržitelné a šetrné k přírodě.
- Zhodnocení ekonomického a sociálního dopadu rekreačních funkcí lesa
- Posoudit sociální přínosy rekreačních aktivit v lese pro zlepšení kvality života obyvatel.

Harmonogram:

- 1) Vypracování literární rešerše se zaměřením na dosavadní poznatky v oblasti rekreačních funkcí lesa, vytvoření dotazníku pro návštěvníky – 31. 8. 2024
- 2) Sběr dat – dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení, terénní výzkum do 30. 11. 2024.
- 3) Srovnání preferencí návštěvníků do 31. 12. 2024
- 4) Zhodnocení a návrh doporučení do 10. 3. 2025
- 5) Závěry práce do 31. 3. 2025

Doporučený rozsah práce

40 stran

Klíčová slova

návštěvník lesa, rekreační funkce lesa, dotazníkové šetření, preference návštěvníků

Doporučené zdroje informací

- AIZAKI, Hideo.; NAKATANI, Tomoaki; SATO, Kazuo. *Stated preference methods using R*. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis Group, 2015. ISBN 9781439890479.
- CRAM, Tony. *Vítězný tah : jak dosáhnout prvotřídní úrovně služeb zákazníkům*. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-246-8.
- Eriksson, Louise & Annika, Nordlund & Olsson, Olof & Westin, Kerstin. (2012). Recreation in Different Forest Settings: A Scene Preference Study. *Forests*. 3. 10.3390/f3040923.
- Kalábová, M. (eds.) *Sustainable hunting tourism with examples from Czechia, Serbia, Finland and Hungary/ Udržitelný lovecký cestovní ruch s příklady z Česka, Srbska, Finska a Maďarska*. (2023). Prague: Faculty of Forestry and Wood Sciences. ISBN 978-80-213-3296-6.
- MILOJICA, V. a kol. (2014). Developing hunting tourism – a new perspective of achieving competitiveness of rural Croatia. In *Međunarodni Znanstveni Simpozij Gospodarstvo Istocne Hrvatske-Jucer Danas Sutra*. Str. 107 – 121. 1848-9559
- Sociálně ekonomický význam zdravotně hygienických funkcí lesa, zejména rekreační funkce lesa na vybraných objektech*. VINŠ, Petr.
- Výboštok, J., Pichlerová, M., Lamatungga, K.E. et al. Preferences for woodland activities and forest features as predictors of well-being after forest visits: Evidence from a nationally representative survey in Slovakia. *Ambio* 53, 795–807 (2024). <https://doi.org/10.1007/s13280-024-01982-0>

Předběžný termín obhajoby

2024/25 LS – FLD

Vedoucí práce

Ing. et Ing. Markéta Kalábová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 01. 08. 2024

doc. Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 08. 2024

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 04. 03. 2025

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Rekreační funkce lesa: Analýza preferencí a potřeb návštěvníků vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila, a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 6. 4. 2025

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. et Ing. Markétě Kalábové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, důležité připomínky a za vstřícný přístup po celou dobu zpracování mé bakalářské práce. Velké poděkování patří také mé rodině a blízkým za podporu při celém studiu.

Rekreační funkce lesa: Analýza preferencí a potřeb návštěvníků

Souhrn

Zájem o rekreační funkci lesa neustále roste a je tedy důležité znát preference a potřeby návštěvníků. Ty hrají klíčovou roli v rámci zkvalitňování již existujících rekreačních lokalit a také pro plánování vytvoření lokalit nových. Cílem práce bylo zhodnotit preference a potřeby návštěvníků lesa v kontextu jeho rekreačních funkcí. Práce se zaměřila na identifikaci klíčových faktorů, které ovlivňují atraktivitu lesa, ohodnocení současného stavu rekreační infrastruktury a služeb na vybraných lokalitách. Pro zjištění klíčových faktorů byl sestaven dotazník na základě dosavadních výzkumů v České republice i v zahraničí. Na základě četnosti odpovědí byly vybrány čtyři nejvíce zastoupené kraje, ve kterých byly následně zvoleny terénní lokality. Jednalo se o kraj Moravskoslezský – Naučnou stezku Prameny Morávka + Bílý Kříž, Hlavní město Prahu – Chuchelský háj, Středočeský kraj – Naučnou stezku Voděradské bučiny a Liberecký kraj – Naučnou stezku Oldřichovské bučiny. V rámci terénního výzkumu proběhlo navštívení lokalit spolu s řízenými rozhovory s návštěvníky. Dále byla vyhotovena fotodokumentace jednotlivých lokalit pro poskytnutí uceleného přehledu aktuálního stavu rekreačních oblastí. Na základě celkového shrnutí byla formulována závěrečná doporučení. Potvrdilo se, že délka trvání návštěv lesa úzce souvisí se vzdáleností bydliště respondentů od lesa. Nejčastějšími rekreačními aktivitami jsou procházky, sběr lesních plodů a hub, pozorování přírody a fotografování. Respondenti preferují smíšené lesní porosty bez viditelných zásahů člověka s přítomností přírodních vod. Na mrtvé dřevo pohlíží pozitivně odborníci v oboru, laická veřejnost jej vnímá neutrálně. Lidé v oboru lesnictví dávají vyšší váhu edukačním prvkům a mysliveckým stavbám, samotnou myslivost vnímají jako rekreační aktivitu. Nejdůležitější rekreační vybavení pro respondenty představují turistická značení, informační a mapové tabule, lavičky a odpadkové koše. Toto vybavení musí být udržováno, jelikož jeho poškození nebo nedostatečná přítomnost vzbuzuje v návštěvnících negativní dojem. V rámci spojených nákladů s rekreační funkcí je vhodné poskytovat osvětu, která by v budoucnu mohla změnit pohled na poplatky za vstup do lesů. Využití moderních technologií, například specifických QR kódů s obsahem informací o rekreační lokalitě, by mohlo také napomoci k monitoringu návštěvnosti.

Klíčová slova: návštěvník lesa, rekreační funkce lesa, dotazníkové šetření, preference návštěvníků

Recreational functions of the forest: An analysis of visitor preferences and needs

Summary

Interest in the recreational function of forests is continuously increasing, making it essential to understand the preferences and needs of visitors. These factors play a crucial role in improving existing recreational sites and are also key for planning the development of new ones. The aim of this study was to evaluate the preferences and needs of forest visitors within the context of the forest's recreational functions. The research focused on identifying the key factors that influence the attractiveness of forests, as well as assessing the current state of recreational infrastructure and services in selected locations. To determine these key factors, a questionnaire was developed based on previous studies conducted both in the Czech Republic and abroad. Based on the frequency of responses, four regions with the highest representation were selected, and field sites were subsequently chosen. These included the Moravian–Silesian Region – the Prameny Morávka and Bílý Kříž educational trail, the Capital City of Prague – Chuchelský háj, the Central Bohemian Region – the Voděradské bučiny educational trail, and the Liberec Region – the Oldřichovské bučiny educational trail. As part of the field research, the selected sites were visited, and structured interviews were conducted with visitors. In addition, photographic documentation of each site was created to provide a comprehensive overview of the current state of the recreational areas. Based on a thorough evaluation of the findings, final recommendations were formulated. It was confirmed that the duration of forest visits is closely related to the distance between visitors' residences and the forest. The most common recreational activities include walking, collecting forest fruits and mushrooms, nature observation, and photography. Respondents showed a preference for mixed forest stands that are free from visible human interventions and include natural water features. While experts in the field view deadwood positively, the general public perceives it neutrally. Forestry professionals also place greater importance on educational elements and hunting structures and regard hunting itself as a recreational activity. According to the respondents, the most important recreational equipment includes trail markings, informational and map boards, benches, and waste bins. This infrastructure must be properly maintained, as damage or insufficient availability creates a negative impression among visitors. Considering the associated costs of recreational forest use, it is advisable to provide public outreach that could eventually shift perceptions regarding potential entrance fees. The use of modern technologies, such as specific QR codes containing information about recreational sites, could also assist in monitoring visitor numbers.

Keywords: forest visitor, forest recreational function, questionnaire survey, visitor preferences

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce.....	12
3 Literární rešerše.....	13
3.1. Les a jeho funkce pro společnost.....	13
3.1.1. Kategorie lesů	13
3.1.2. Rekreační funkce lesa	14
3.2. Rekreace	16
3.2.1. Turistika	16
3.2.2. Myslivost	17
3.3. Preference návštěvníků lesa.....	18
4 Metodika	21
5 Výsledky.....	24
5.1. Dotazníkové šetření.....	24
5.1.1. Charakteristika respondentů	24
5.1.2. Charakteristika preferencí návštěvníků	28
5.2. Výzkum na terénních lokalitách.....	38
5.2.1. Moravskoslezský kraj – Naučná stezka Prameny Morávky	39
5.2.2. Hlavní město Praha – Chuchelský háj	43
5.2.3. Středočeský kraj – Naučná stezka Voděradské bučiny	46
5.2.4. Liberecký kraj – Naučná stezka Oldřichovské bučiny	48
5.3. Závěrečná doporučení	50
6 Diskuse	54
7 Závěr.....	59
8 Literatura	61
9 Samostatné přílohy	65

Seznam tabulek

Tabulka 1. Četnost respondentů dle pohlaví	24
Tabulka 2. Četnost respondentů dle věku	25
Tabulka 3. Četnost respondentů dle jejich statusu	25
Tabulka 4. Četnost respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání	26
Tabulka 5. Četnost respondentů dle příjmové skupiny	26
Tabulka 6. Četnost respondentů dle místa bydliště	28
Tabulka 7. Četnost respondentů v rámci práce či studia v lesnictví	28
Tabulka 8. Četnost návštěvnosti lesa dle ročních období	28
Tabulka 9. Četnost návštěvnosti lesa dle četnosti návštěv	29
Tabulka 10. Četnost návštěvnosti lesa dle délky jejich návštěv	29
Tabulka 11. Četnost dle vzdálenosti od bydliště	30
Tabulka 12. Četnost preferencí dle způsobu dopravy do lesa	30
Tabulka 13. Četnost dle největších problémů návštěvníků lesa	33
Tabulka 14. Četnost preferencí dle druhové struktury lesa	34
Tabulka 15. Četnost preferencí dle typu lesa	35
Tabulka 16. Četnost preferencí dle přítomnosti vodních prvků	35
Tabulka 17. Četnost preferencí dle působení výskytu mrtvého dřeva	35
Tabulka 18. Četnost dle využití lesa pro společná setkání	36
Tabulka 19. Četnost dle vnímání zlepšení duševního a psychického zdraví	36
Tabulka 20. Četnost dle vnímání myslivosti jako rekreační aktivity	37
Tabulka 21. Četnost dle pohledu respondentů na loveckou turistiku	37
Tabulka 22. Četnost dle ochoty platit poplatků za vstup do lesa	37
Tabulka 23. Četnost dle používání sociálních sítí pro inspiraci k rekreaci	38
Tabulka 24. Četnost dle způsobu obdržení dotazníku	38
Tabulka 25. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Moravskoslezský kraj	42
Tabulka 26. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Hlavní město Praha	45
Tabulka 27. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Středočeský kraj	48
Tabulka 28. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Liberecký kraj	50

Seznam obrázků

Obrázek 1. Zobrazení četnosti respondentů dle kraje České republiky, ve kterých žijí	27
Obrázek 2. Matice hodnocení preferovaných aktivit	31
Obrázek 3. Matice hodnocení důležitosti rekreačního vybavení	32
Obrázek 4. Zobrazení četnosti preferencí dle výběru lesa	34

1 Úvod

Lesy v současné době již nejsou vnímány pouze jako zdroj surovin, jak tomu bylo v minulosti, ale výrazně roste zájem o jejich mimoprodukční funkce, primárně funkci rekreační (FÜHRER, 2000). Zájem o rekreaci v lesích stále více narůstá také díky urbanizaci (WARTMANN et al., 2021). Lidé tráví pravidelně svůj volný čas rekreací a aktivitami v lesním prostředí (AGIMASS, et al., 2018). Různé typy lesních lokalit nabízejí odlišné podmínky pro rekreační aktivity, a proto je důležité identifikovat klíčové faktory, dle kterých se návštěvníci lesa rozhodují. Preference návštěvníků se také liší na základě sociodemografických faktorů, které je důležité zohlednit. Rekreace v přírodě snižuje stres a zlepšuje náladu, a to zejména na základě pozorování přírody a vnímání vůně lesa (VÝBOŠŤOK et al., 2024). Tato práce je důležitá z hlediska získání přehledu o preferencích a potřebách návštěvníků pro plánování nových rekreačních lokalit a údržby stávající, spolu se zachováním přírody.

Bakalářská práce byla vypracovaná na základě literární rešerše, která pojednává o dosavadních zjištění o rekreační funkci z České republiky i zahraniční, a praktické části práce. Dle zjištěných poznatků z literární rešerše byl vytvořen dotazník, z jehož výsledků byly dále vybrány rekreační lokality pro terénní výzkum. Konkrétně se jednalo o Naučnou stezku Prameny Morávka + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj), Chuchelský háj (Hlavní město Praha), Naučnou stezku Voděradské bučiny (Středočeský kraj) a Naučnou stezky Oldřichovské bučiny (Liberecký kraj). V rámci terénního výzkumu proběhly řízené rozhovory s návštěvníky a byla vytvořena fotodokumentace spolu s ohodnocením lokalit.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola se věnuje literární rešerši se zaměřením na lesy a jejich funkci, rekreaci a aktivity spojené s pobytem v lese spolu s preferencemi návštěvníků. Metodická část popisuje použité postupy práce, sběru dat a jejich následné zpracování. Třetí část pojednává o zjištěných výsledcích dotazníkového šetření, terénních výzkumů s celkovým ohodnocením, shrnutím a závěrečnými doporučeními. Diskuse zahrnuje porovnání zjištěných výsledků s pracemi autorů dle vypracované literární rešerše, z nichž vyplývají závěry v poslední kapitole.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit preference a potřeby návštěvníků lesa v kontextu jeho rekreačních funkcí. Práce se zaměřuje na identifikaci klíčových faktorů ovlivňujících atraktivitu lesa, hodnocení současného stavu rekreační infrastruktury a služeb ve vybraných lokalitách a na analýzu rozdílů preferencí návštěvníků lesa na základě demografických faktorů. Součástí práce je také formulace doporučení pro optimalizaci rekreačních funkcí lesa.

Dílčí cíle práce jsou shromáždit a analyzovat dostupnou literaturu a vědecké studie týkající se rekreačních funkcí lesa a preferencí návštěvníků lesa, identifikovat faktory ovlivňující atraktivitu lesa, vytvořit a implementovat dotazník, analyzovat získaná data a rozdíly preferencí návštěvníků mezi různými demografickými skupinami, dále provést terénní výzkum ve vybraných lesních lokalitách za účelem ohodnocení jejich současného stavu a nabídek rekreačních služeb a posoudit soulad mezi preferencemi návštěvníků s aktuálním stavem rekreačních funkcí lesa. Výsledky mohou sloužit jako podklad pro efektivnější plánování a rozvoj lesních rekreačních lokalit s ohledem na potřeby návštěvníků.

3 Literární rešerše

Následující kapitola poskytuje ucelený přehled teoretických informací, které jsou klíčové pro získání lepšího povědomí o tématu bakalářské práce. Tato kapitola se zaměřuje na vymezení pojmů les a jeho funkce pro společnost, rekreaci a preference návštěvníků lesa.

3.1. Les a jeho funkce pro společnost

Za les se považují pozemky, jejichž rozloha je větší než 0,5 hektarů s kruhovým zápojem korun stromů vyšším než 10 %. Na daném stanovišti by stromy v dospělosti měly dosáhnout výšky 5 metrů (FRA, 2000). Dle lesního zákona č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, les představuje lesní porosty spolu s jejich okolním prostředím a pozemky, které jsou určeny k plnění jeho funkcí (Zákon č. 289/1995 Sb.).

Jednou z funkcí lesa je funkce produkční, jedná se o funkci, která je primárně o získávání přírodních zdrojů. Radíme zde těžbu dřeva a myslivost. Funkce mimoprodukční, zahrnuje funkce lesa, které příroda tvoří a člověk z ní profituje (ŠIŠÁK et al, 2017). Mezi ně se řadí funkce půdoochranná, hydrická a vzduchoochranná. Funkce chrání krajinu před přírodními katastrofami, kdy zabráňují erozím, snižují rizika lavin, požárů, zajišťují regulaci vody, zlepšují klima (FÜHRER, 2000). Jako nejdůležitější mimoprodukční funkcí lesa je dle respondentů hodnocena produkce kyslíku a schopnost čištění vzduchu (HOCHMALOVÁ et al., 2022). Do mimoprodukčních funkcí dále patří funkce zdravotně-hygienická, tedy rekreační a zdravotní funkce a kulturně – naučná (ŠIŠÁK et al., 2017). Celková významnost produkčních funkcí je vnímána dle průzkumu jako méně prioritní oproti funkcím mimoprodukčním (ŠIŠÁK, 2011).

3.1.1. Kategorie lesů

Lesy se dělí do tří skupin, a to na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a lesy hospodářské. Lesy ochranné se vyskytují na velice nevyhovujících stanovištích, jako jsou například prudké svahy, rašeliniště, odvaly, strže, kamenná moře, vysokohorské lesy a lesy v klečovém vegetačním stupni lesa. Lesy jsou začleněny do této kategorie na základě rozhodnutí orgánu státní správy lesů z vlastního podnětu či návrhu vlastníka lesa, stejně tak i vyčleněny. Lesy zvláštního určení jsou takové, jež nespádají do kategorie lesů ochranných a nachází se v pásmech prvního stupně hygienické ochrany vodních zdrojů, na území národních přírodních rezervací, národních parků a pásmech ochranných, kde se nacházejí přírodně léčivé a stojící minerální vody.

Tato skupina lesů dále zahrnuje lesy, u kterých je jejich mimoprodukční funkce nadřazena funkci produkční – veřejný zájem na ochranu a zlepšení životního prostředí vyžaduje jiný způsob hospodaření. Řadíme zde lesy lázeňské, příměstské spolu s dalšími lesy se zvýšenou rekreací, lesy řazené do chráněných krajinných oblastí I. zóny, přírodních rezervací, národních přírodních památek a přírodních památek. Dále například lesy se zvýšenými ekologickými funkcemi, lesy důležité pro udržení biologické různorodosti, lesy sloužící k lesní pedagogice a výzkumu, lesy patřící do uznaných honiteb a samostatných bažantnic. O zařazení a také vyřazení lesů do této skupiny je rozhodujícím orgánem statní správa lesů na základě svého či vlastníkového podnětu. Lesy hospodářské představují lesy, které nejsou klasifikovány jako lesy ochranné ani lesy zvláštního určení, jejich funkce je primárně produkční (Zákon č. 289/1995 Sb.).

3.1.2. Rekreační funkce lesa

Rekreační funkce lesa spadá mezi mimoprodukční funkce. Tuto funkci nevytváří les, nýbrž člověk aktivitami, které v lese vytváří, jenž slouží k obnově jeho duševních a fyzických sil spolu s ukojením jeho osobních zájmů (VYSKOT, 2003). Zájem o rekreační funkci stále více narůstá díky urbanizaci (WARTMANN et al., 2021). Zatímco v minulosti byl kladen důraz především na produkční funkce lesa. Rekreační funkce v lesích přináší mnoho výhod pro člověka, pro přírodu má však několik negativních dopadů, jako znečišťování půdy, riziko možných požárů či narušení přirozeného prostředí pro zvířata, proto je důležité najít rovnováhu s využíváním lesů u obou funkcí a zachovat tak stabilitu ekosystému (FÜHRER, 2000).

Lesy s rekreační funkcí řadíme do různých kategorií. VYSKOT et al., (2008) dělí lesy k rekreaci na lesy příměstské (parkové lesy, lesoparky ve speciální správě, intenzivně rekreačně využívané lesy v blízkosti města – zóna I., II.), rekreační (lesy klidových oblastí, lesy pro chatovou zástavbu, příměstské lesy zóny II., lesy vyhlášených rekreačních středisek) a hospodářské rekreačně využívané (obhospodařované porosty hospodářského lesa zohledňující rekreační aktivitu).

V rekreačních oblastech by měly být vyváženy estetické a ekologické faktory spolu s dobrou rekreační infrastrukturou, jako jsou přístupné stezky a lavičky. Toto vybavení je například důležité pro starší obyvatele spolu s dalšími skupinami citlivějšími na teplé dny, kteří chtějí v lese nalézt úkryt před horkými dny (EBENBERGER, ARNBERGER, 2019).

Vybavenost rekreačních oblastí je tedy velmi důležitá. Lidé vnímají pozitivně především odpadkové koše. Rekreační lokality by měly být situovány na okraje lesů v blízkosti parkovišť spolu s rekreačním vybavením jako jsou informační tabule či návštěvnická centra, z důvodu lepší údržby infrastruktury – lesních cest a ukazatelů tras. V rámci vybudování nových lesních lokalit k rekreaci by se měly brát v potaz požadavky návštěvníků, jejichž největším faktorem je dojezdová vzdálenost (ROOVERS et al., 2002).

Rekreace v lesích probíhá nejvíce v jarních a podzimních měsících (ROOVERS et al., 2002). Čeští návštěvníci jsou tolerantnější vůči rostlinám a stromům způsobující alergie, nevyhýbají se tedy záměrně návštěvě lesů v těchto obdobích (HOCHMALOVÁ et al., 2022). Návštěvnost v lesích se také zvýšila v průběhu pandemie COVID-19, která velice omezila možnost socializace, pohyb obyvatel byl omezen, a proto lidé volili přírodu, jako únik z jejich domácností (VÝBOŠŤOK et al., 2024). Pro správu lesních rekreačních oblastí je důležité monitorovat návštěvnost. Monitoring návštěvnosti je však velice náročný a je pro něj potřeba mnoho údajů. V dnešní době je zjištěno, že sociální sítě mohou spolu s dalšími metodami vytvořit ideální model pro vyčíslení návštěvnosti lesů a také sledovat preferovaná místa spolu s aktivitami vykonávanými v lesích jako jsou turistika, cyklistika či kempování (WARTMANN et al., 2021).

V České republice se vstup do lesů řídí zákonem o lesích, který říká „*Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců.*“ V České republice je tedy vstup do lesa ve většině případů neomezený. Rekreační funkci lesa tedy může využívat každý člověk, je však nutné se zde chovat tak, jak ukládá zákon (§ 19 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb. lesní zákon – znění od 01.01.2024). Omezení mohou nastat u vlastníků hospodářských lesů, které jsou také rekreačně využívány. Využívání hospodářských lesů představuje pro vlastníky značné snížení zisků z lesní produkční funkce – těžby dřeva. Tyto ztráty jim nejsou nijak nahrazeny. Dle statistické analýzy se zaměřením na návštěvníky lesů se ve většině případů ukázalo, že nejsou ochotni vstup do lesa pro vykonání rekreační činnosti platit (BŘEZINA et al., 2017). Lidé vnímají les s jeho funkcemi jako veřejný statek a sdílí názor, aby tyto funkce byly financovány v rámci státních rozpočtů či z výnosů z prodeje dřeva, nikoli individuálně (ŠIŠÁK, 2011).

3.2. Rekreaace

V některých zemích je rekreace v lesích považována za jednu z hlavních volnočasových aktivit. Lidé tráví pravidelně svůj volný čas rekreací a aktivitami v lesním prostředí (AGIMASS et al., 2018). Rekreace v přírodě snižuje stres a zlepšuje náladu, a to zejména na základě pozorování přírody a vnímání vůně lesa. Lesní zvuky jako zpěv ptáků napomáhá k obnově pozornosti a snížení stresu, naopak hluboké ticho či praskání větví může vzbuzovat nebezpečí či zvýšení obezřetnosti třeba u lovců (VÝBOŠŤOK et al., 2024). Rekreční aktivity v lesích se velice rozlišují na základě charakteristiky návštěvníků (ROOVERS et al., 2002). Například čeští obyvatelé preferují nejvíce procházky a houbaření oproti tomu čínští obyvatelé preferují více relaxační a meditační aktivity (HOCHMALOVÁ et al., 2022). Rekreace v lesích slouží návštěvníkům také jako úkryt před horkem v letních měsících (EBENBERGER, ARNBERGER, 2019).

Rekreace se rozděluje dle časových kategorií na krátkodobou, dlouhodobou. Krátkodobá rekreace zahrnuje rekreaci každodenní, víkendovou, vícedenní. Dle prostoru se pak člení na rekreaci příměstskou, střediskovou, pobytovou a rekreaci ve volné krajině. Rekreace ve střediskové oblasti se rozumí zařízení a oblasti, jako například kempy. Pobytová rekreace je rekreace na chalupách či chatách. Druhy činností vykonávané pro rekreaci představují rybaření, myslivost, rekreační sporty, procházky a klidový odpočinek, sběr plodin (lesní plody, bylinky) a pohybovou rekreaci – turistika (VYSKOT et al., 2008).

3.2.1. Turistika

Turistika začala vznikat v období renesance, kdy se jednalo spíše o aktivitu primárně pro šlechtu, umělce a učence. Obyčejní lidé byli časově vytížení na zdravotní a naučné procházky. V průběhu let se začala turistika rozvíjet především v 19. století spolu s rozvojem železnic. Za turistiku není považována pouze pěší turistika, jak tomu bylo v minulosti, ale patří zde také vysokohorská turistika, horolezectví, alpinismus, treking, geocaching, tramping, agroturistika (MOTHEJZÍKOVÁ, 2018). Agroturistika je částí turistiky, jejíž cílem je zažít skutečnou venkovskou nostalgii se šetrným přístupem k přírodě. Agroturistika nabízí práce na farmě, v sadech, vyjížděky na koni, rybaření, cyklovýlety (DUDÁK, PAVELKA, 2012). Za turistiku se považuje také lyžování a cyklistika. Pro každou aktivitu jsou značené trasy, jejichž značení je specificky dáno. Pěší turistika využívá pro označení svých tras značky,

které se skládají ze tří vodorovných pásů, jež dva krajní jsou bílé a prostřední pás je značen buď červenou, zelenou, žlutou nebo modrou barvou. Pro označení odbočení je využívána šipka. Na konci trasy se nachází koncová značka. Lyžování patří do zimní turistiky, je tedy sezóně omezeno. Značení lyžařských tras je v principu stejné jako značení tras pro pěší, pouze se zamění barvy okrajových pruhů na oranžovou. Prostřední pruh je značen červeně, modře, zeleně či bíle. Značení cyklotras se rozlišuje dle druhu cyklistiky, a to na silniční a terénní. Silniční značení tvoří značka žluté barvy se znakem kola, trasy se značí čísla, logy někdy i piktogramem. Terénní značení se využívá v horských oblastech s horším přístupem. Značení je stejné jako u pěšího a lyžařského značení, pouze s tím rozdílem, že krajní pruhy mají žlutou barvu (KČT, © 2025). Součástí cyklistiky jsou také cyklotraily, které představují adrenalinový sjezd na kole v lesním prostředí, na velice úzkých stezkách. Tato aktivita má však velmi negativní vliv na zvěř v lesích (DRIMAJ et al., 2022).

3.2.2. Myslivost

Myslivost je součástí obou funkcí lesa. Představuje materiální hodnoty a také činnost, která je spojena s relaxací a rekreací (ŠIŠÁK et al, 2017). Zákon o myslivosti definuje myslivost jako: „...soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součásti českého národního kulturního dědictví.“ (§ 2 písm. a) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti – znění od 01.01.2024.).

Specifickým odvětvím myslivosti je lovecká turistika, která je zvláštní forma cestovního ruchu. Hlavním cílem lovecké turistiky je získání nových trofejí, zážitků a zkušeností spolu s objevováním nových míst. Lovecká turistika je velmi specifická z pohledů podmínek jejího výkonu, je náročná a také velmi finančně nákladná. Dále je také omezena počtem jedinců, které zaujme, nejedná se o rekreační aktivitu, kterou můžete provozovat s dětmi. Nedá se provozovat celý rok, jelikož sezóna lovu se liší dle dané země. Jedinec musí prokazovat znalosti lovu, mít vyřízený lovecký průkaz, povolení k převozu zbraně apod. Lovecká turistika je však velice zajímavou aktivitou především z důvodů, že různé části světa uplatňují jiné revírní systémy lovu, a nabízí také jiné druhy zvěře. Pro loveckou turistiku v Evropě jsou atraktivními druhy zvířat například: daněk skvrnitý (*Dama dama*), šakal obecný (*Canis aureus*), svišť horský (*Marmota marmota*), jelen evropský (*Cervus elaphus*), tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), bělokur rousný (*Lagopus lagopus*) (KALÁBOVÁ et al., 2023).

3.3. Preference návštěvníků lesa

Pro lepší využití rekreační funkce lesa je klíčové pochopit preference jejich návštěvníků (ERIKSSON et al., 2012). Preference návštěvníků hrají klíčovou roli pro plánování a správu v lesních rekreačních oblastech, které mají vést k uspokojení jejich potřeb (AGIMASS et al., 2018). Zaměření na produkční funkci, tedy lesy s vyšším podílem kácení stromů mohou vést ke konfliktu, jelikož návštěvníci obvykle nevyhledávají lesy s viditelnými známkami hospodářské činnosti. Lesy je tedy důležité přizpůsobit různým aktivitám, například vytvořením cest a stezek (ERIKSSON et al., 2012).

Jednotlivé preference se liší na základě demografických a socioekonomických faktorů spolu s druhy rekreačních aktivit, které návštěvníci v lese vykonávají (AGIMASS et al., 2018). Studenti společenských věd nejvíce preferují lesy s rekreačním vybavením a následně porosty s přirozeným vzhledem, zatímco studenti v oboru lesnictví hodnotí les přirozený s rekreačním vybavením stejně. Nejméně preferovaný je pro obě skupiny porost s viditelnou hospodářskou činností (ERIKSSON et al., 2012). V porovnání respondentů z České republiky a Číny lze říct, že Číňané si více váží rekreačních funkcí lesa a považují les za místo ke sportovním aktivitám. Lidé v České republice preferují, oproti čínským návštěvníkům lesa, porosty s minimálním zásahem člověka a minimálním rekreačním vybavením v podobě kiosků, parkovišť, zpevněných cest, či sportovišť. Skupiny českých turistů však dávají váhu na značení turistických tras. Celkově respondenti v obou zemích pohnou po přítomnosti vodních ploch v lesích (HOCHMALOVÁ et al., 2022).

Rekreační aktivity se liší na základě lesního prostředí. Nejvíce preferovanými aktivitami jsou chůze, jízda na kole a běh. Běžci preferují široké lesní cesty, které jsou zpevněné. Zpevněné cesty preferují také chodci a cyklisti, naopak jezdí na koních dávají přednost nezpevněným cestám (ROOVERS et al., 2002). Porosty s rekreačním vybavením a méně rozmanitou biodiverzitou jsou preferovanější pro procházky, turistiku a cvičení. Naopak lesy s přirozeným vzhledem jsou preferovanější pro sběr lesních hub a plodů. Pro studium rostlin a zvířat je vhodné prostředí s vysokou biodiverzitou, studenti lesnictví se spíše naklánějí lesům s přirozeným vzhledem oproti lesům s viditelnou hospodářskou činností. Studenti společenských věd však nevnímají u této aktivity rozdíl v lesním prostředí a neprojeví o ni ani velký zájem. Studenti lesnictví jsou více přikloněni k rekreaci v lesích v různých typech porostu než studenti přírodních věd (ERIKSSON et al., 2012).

Zásadním faktorem pro rekreaci v lesích je výběr lesní lokality. Návštěvníci se zaměřují na vlastnosti lesa jako například velikost lesní plochy, hustota porostu, druhová skladba, věková struktura, viditelný zásah člověka či přítomnost mrtvého dřeva. Dále je pro výběr rozhodující vzdálenost lesa od bydliště, výskyt přírodních vod (jezera, řeky, potoky) či přítomnost historických památek. Rekreační zařízení jako parkoviště, odpočívadla a vyznačené stezky výrazně zvyšují atraktivitu oblasti. Výrazně ovlivňujícím faktorem pro výběr lesní lokality k rekreaci představuje vzdálenost lesa od bydliště, kterou musí návštěvník urazit (AGIMASS et al., 2018). Lidé se do lesa nejčastěji dostávají autem, dále pěšky a menší část k dopravě využívá jízdní kolo (ROOVERS et al., 2002). Pro návštěvníky, kteří k dopravě využívají automobil je dojezdová vzdálenost 14,5 km, pro cyklisty 6,8 km a pro pěší 4,2 km. Vzdálenost tedy velice ovlivňuje vyhledávání lesů k výkonu rekreačních aktivit a také délku pobytu v nich (FILYUSHKINA, et al., 2017). Větší procento lidí navštíví les jedenkrát týdně nebo alespoň jednou do měsíce. Lidé žijící v blízké vzdálenosti, navštěvují les častěji, ale návštěvy bývají kratší. Naopak ti, kteří bydlí ve větší vzdálenosti, navštěvují les méně často, ale tráví v něm více času (ROOVERS et al., 2002).

Preference návštěvníků týkající se druhové skladby a výškové struktury lesního porostu jsou rozdílné. Návštěvníci dávají přednost lesům se smíšenou druhovou skladbou, ty jsou více preferovány než lesy listnaté či jehličnaté. Dále preferují spíše lesy s vyšší výškovou strukturou. Avšak lesy s různou výškovou strukturou stromů jsou více preferovány než se stejnou výškovou strukturou. Kvůli těmto faktorům, jsou návštěvníci ochotni urazit o 2,27 km delší vzdálenost do lesa (FILYUSHKINA, et al., 2017). Chodci mají dle šetření negativní názor na jehličnaté dřeviny a jezdci na koních preferují porosty se smíšenou dřevní strukturou (ROOVERS et al., 2002). Další výzkum však ukazuje, že návštěvníci upřednostňují lesy s větším množstvím listnatých stromů, které nejsou tak husté a dávají tedy návštěvníkovi možnost vnímat krajinu z estetického pohledu spolu s pocitem bezpečí (AGIMASS et al., 2018). Ve vídeňských městských lesech jsou preferovanější porosty smíšené s převahou smrku, spolu s přirozeným vzhledem. Návštěvníci dávají přednost porostům s uzavřeným zápojem a různou výškovou strukturou (EBENBERGER, ARNBERGER, 2019). Návštěvníci na Slovensku preferují porost smíšený s různým stářím stromů (VÝBOŠŤOK et al., 2024). V České republice byl nejméně preferovaný les listnatý (HOCHMALOVÁ et al., 2022).

Dalším aspektem, který ovlivňuje atraktivitu lesního porostu je výskyt mrtvého dřeva. Mrtvé dřevo v lesích může v návštěvnicích vyvolávat negativní dojem z estetického pohledu. Někteří návštěvníci se totiž domnívají, že mrtvé dřevo je známkou špatného hospodaření. Výsledky šetření v Bavorsku prokázaly, že přítomnost mrtvého dřeva nijak nesnižuje atraktivitu lesa pro rekreaci (SACHER et al., 2022). Průzkum na Slovensku ukázal, že přítomnost mrtvého dřeva je dle respondentů brána jako negativní prvek (VÝBOŠŤOK et al., 2024). Na návštěvníky městských lesů ve Vídni působí výskyt mrtvého dřeva také negativním dojmem (EBENBERGER, ARNBERGER, 2019). Návštěvníci lesa v Číně dávají přednost minimální výskytu mrtvého dřeva v lesích, českým návštěvníkům nedělá problém střední množství jeho výskytu (HOCHMALOVÁ et al., 2022).

Preference návštěvníku lesa mohou v dnešní době ovlivňovat také sociální sítě. Lidé zde sdílejí zážitky z míst, které navštívili, to může pro většinu z nich být inspirativní a na základě sdílení některé oblasti vyhledají a navštíví (WARTMANN et al., 2021).

4 Metodika

Základem teoretické části práce bylo sestavení literární rešerše za pomoci analýzy a syntézy sekundárních zdrojů, které se zabývají tématem, tedy lesem, jeho rekreační funkcí a preferencemi návštěvníků. Hlavním cílem teoretické části bylo získat ucelený přehled o celkové problematice tématu a identifikovat klíčové faktory preference návštěvníků lesa ve všech ohledech, na jejichž základě byla zpracována praktická část práce. Praktickou část práce tvořil sběr dat s následujícím terénním výzkum na vybraných lokalitách.

Metodickým nástrojem pro sběr dat bylo dotazníkové šetření. Otázky dotazníku byly sestaveny na základě jednoho z primárních cílů práce, a to identifikace klíčových faktorů atraktivity lesa spolu s preferencemi návštěvníků lesa. Analýza dat z dotazníkového šetření dále napomohla k vybrání lokalit pro terénní výzkum a následné formulaci doporučení.

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na rekreační funkci lesa a preference návštěvníků, pro jeho vytvoření byla využita platforma Survio. Šetření probíhalo jak osobní, tak elektronickou formou. Osloveni byli respondenti v areálu České zemědělské univerzity, nasdílením specifického QR kódu s případnou pomocí při vyplnění dotazníku. Šetření elektronickou formou probíhalo na sociálních sítích, tedy nahráním do facebookové skupiny turistů Stezka Českem, spolu s rozesláním a sdílením odkazu a specifického QR kódu na sociální síti Instagram. Největší způsob rozšíření bylo dotazníku bylo na základě přeposílání odkazu mezi známými a rodinou, kteří jej rozeslali dále.

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 24. 10. 2024 do 30. 11. 2024. Dotazník celkem obsahoval 28 otázek z nichž bylo 22 otázek uzavřených, u kterých bylo možné u dvou otázek vybrat více odpovědí, dále 4 polootevřené s možností přidání vlastní odpovědi „Jiná (prosím uveďte)“ a 2 otázky byly tvořeny maticí hodnocení na škále 5 až 1. Dvě dotazníkové otázky obsahovaly fotografie pro lepší vizualizaci a představu, jednalo se o otázku týkající se mrtvého dřeva a otázkou pro výběr typu lesa, les hustý či otevřený s výhledem na krajinu. Dotazník dále obsahoval edukační vysvětlení pojmů jako mrtvé dřevo a lovecká turistika. Úvodní otázky dotazníku byly směřovány na demografické a socioekonomické faktory respondenta, dále se zabývaly návštěvností lesa, jeho vybaveností, rekreačními aktivitami, problémy a preferencemi návštěvníků.

Dotazník dosáhl 34,8 % úspěšnosti vyplnění, a to 305 dokončených odpovědí z nichž byly vyřazeny 3 odpovědi z důvodu, že respondenti nikdy nenavštěvují les k rekreaci. Pro výsledky dotazníkového šetření a následný výběr terénních lokalit spolu s formulací výsledků byly vyhodnoceny odpovědi od 302 respondentů. Data z dotazníkového šetření byla zpracována za pomoci platformy Survio a dále filtrována dle potřeby k zjištění výsledků a porovnání vlastní práce s teoretickou částí. Výsledky dále sloužily k vybrání terénních lokalit spolu s ohodnocením a následným vypracováním doporučení.

Na základě výsledků dotazníkového šetření bylo vybrány čtyři lokality pro terénní výzkum. Respondenti pocházeli ze všech krajů České republiky, a proto se pro výběr lokality zvolily čtyři nejvíce zastoupené kraje. Do těchto krajů spadal Moravskoslezský kraj, Hlavní město Praha, Středočeský kraj a Liberecký kraj.

V Moravskoslezském kraji byla vybrána lokalita Naučná stezka Prameny Morávky, která spadá do chráněné krajinné oblasti Beskydy. V rámci Hlavního města Prahy byla zvolena lokalita Chuchelský háj, která je z části přírodní rezervací. Nachází se zde naučná stezka a Zookoutek. Ve kraji Středočeském byla pro terénní výzkum vybrána Naučná stezka Voděradské bučiny, která se nachází na území národní přírodní rezervace Voděradské bučiny. Pro kraj Liberecký byla zvolena Naučná stezka Oldřichovské bučiny, která je součástí chráněné krajinné oblasti Jizerské hory.

Terénní lokalita v Libereckém kraji byla navštívená celá, jelikož se jednalo o krátkou naučnou stezku. Ostatní lokality byly zkoumány na základě vymezení trasy. Lokality byly navštíveny za pomoci linek veřejné dopravy. Orientace na trasách byla pouze za pomoci turistických značení a rozcestníků pro možnost náležitého zhodnocení. Lokality byly nafoceny a následně byly vytvořeny fotodokumentace, za pomoci platformy Canva. Fotodokumentace každé lokality obsahuje geografickou polohu, charakteristiku terénu, výskyt mrtvého dřeva či přírodních vod, infrastrukturu z hlediska turistické značení, informačních prvků, odpočinkových zón a dalšího rekreačního vybavení, které se na trase nacházely. Jejich ohodnocení proběhlo spolu se zpracováním silných a slabých stránek lokality dle zastižených návštěvníků na trase.

Zastižení návštěvníci na trase byli osloveni a požádáni o zodpovězení 5 otázek, jež se týkaly častosti návštěv, vykonávaných rekreačních aktivit v lokalitě, ohodnocení silných a slabých stránek rekreačního vybavení a infrastruktury vybrané oblasti. Poslední otázka byla pro návštěvníky, kteří lokalitu navštívili poprvé s dotazem, zda lokalitu ještě někdy navštíví. Otázky byly předepsány ve Microsoft Wordu, na místě vyplněny digitální formou a následně zpracovány za pomoci popisu a vytvoření tabulek se silnými a slabými stránkami jednotlivých lokalit. V rámci trasy v Libereckém kraji nebyli zastižení žádní návštěvníci z důvodu nepříznivého počasí, ohodnocení proběhlo na základě osobního pohledu. Celkem bylo provedeno 21 řízených rozhovorů, 16 oslovených návštěvníků odmítlo na otázky odpovídat.

Formulace závěrečného doporučení byla vytvořena spolu s celkovým shrnutím, ve kterém bylo provedeno porovnání preferencí a potřeb návštěvníků identifikovaných dotazníkovým šetření spolu s proběhlými terénními výzkumy na vybraných rekreačních lokalitách.

5 Výsledky

Následující kapitola představuje výsledky vlastní práce, která byla tvořena dotazníkovým šetřením, to bylo klíčové pro zjištění a preferencí návštěvníků lesa České republiky. Dále byly na jeho základě vybrány terénní lokality, na kterých proběhly řízené rozhovory s návštěvníky a celkové ohodnocení lokality. Tyto výsledky dále sloužily k porovnání preferencí získaných z teoretické části práce a práce vlastní a následné formulace doporučení.

5.1. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo od 24. 10. 2024 do 30. 11. 2024. Celkový počet odpovědí od respondentů činil 305 odpovědí, z nichž byly 3 odpovědi vyřazeny, jelikož tito dotazovaní uvedli, že nikdy nenavštěvují les k rekreaci. Celková úspěšnost vyplnění dotazníku činila 34,8 %.

5.1.1. Charakteristika respondentů

Vyhodnocení odpovědí bylo provedeno z 302 odpovědí respondentů, kteří navštěvují les za účelem rekreace. Ve výsledném počtu respondentů dominovaly ženy, kterých se zúčastnilo 174 (57,6 %). Muži představovali celkem 121 (40,1 %) respondentů, dále 7 respondentů nechtělo uvádět své pohlaví (viz tabulka 1).

Tabulka 1. Četnost respondentů dle pohlaví

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost
Muž	121	40,1 %
Žena	174	57,6 %
Nechci uvádět	7	2,3 %

Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na všechny osoby, které využívají k rekreaci lesy v České republice. Jednalo se tedy o náhodný výběr respondentů z hlediska jejich věku. Nejvíce zastoupenou skupinou činili návštěvníci lesa ve věkovém rozmezí 18–29 let (64,9 %). Dohromady 51 (16,9 %) respondentů spadalo do věkové kategorie 45-49 let. Třetí nejvíce zastoupenou skupinu respondentů byli návštěvníci ve věku 30-44 let, a to v počtu 39 respondentů (12,9 %). Stejný počet respondentů, 8 odpovědí (2,6 %), představovala věková skupina do 18 let spolu se skupinou 60 a více let (viz tabulka 2).

Tabulka 2. Četnost respondentů dle věku

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 18 let	8	2,6 %
18–29 let	196	64,9 %
30–44 let	39	12,9 %
45–59 let	51	16,9 %
60 a více let	8	2,6 %

Nejvíce respondentů byli pracující a s to celkovým počtem 152 (50,3 %), další početnou skupinou byli studenti, kteří tvořili 134 odpovědí (44,4 %). Devět (3 %) respondentů bylo nezaměstnaných a sedm (2,3 %) spadalo do kategorie důchodce (viz tabulka 3).

Tabulka 3. Četnost respondentů dle jejich statusu

Status	Absolutní četnost	Relativní četnost
Student	134	44,4 %
Pracující (zaměstnaný, podnikatel)	152	50,3 %
Nezaměstnaný	9	3,0 %
Důchodce	7	2,3 %

Z výsledků šetření také vyplývalo nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Největší podíl respondentů dosáhlo středoškolské vzdělání s maturitou, což uvedlo 171 (56,6 %) dotazovaných. Bakalářského vzdělání získalo 46 respondentů (15,2 %), magisterské vzdělání má 38 návštěvníků (12,6 %) a osmnáct (6 %) dotazovaných dosáhlo středoškolského vzdělání bez maturity. Dále jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedlo 12 (4 %) respondentů základní vzdělání, z nichž 7 spadá do statusu studenta. Vyššího odborného vzdělání dosáhlo 10 (3,3 %) respondentů. Nejnižší zastoupení má doktorské vzdělání, které dokončilo 7 (2,3 %) dotazovaných (viz tabulka 4).

Tabulka 4. Četnost respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání

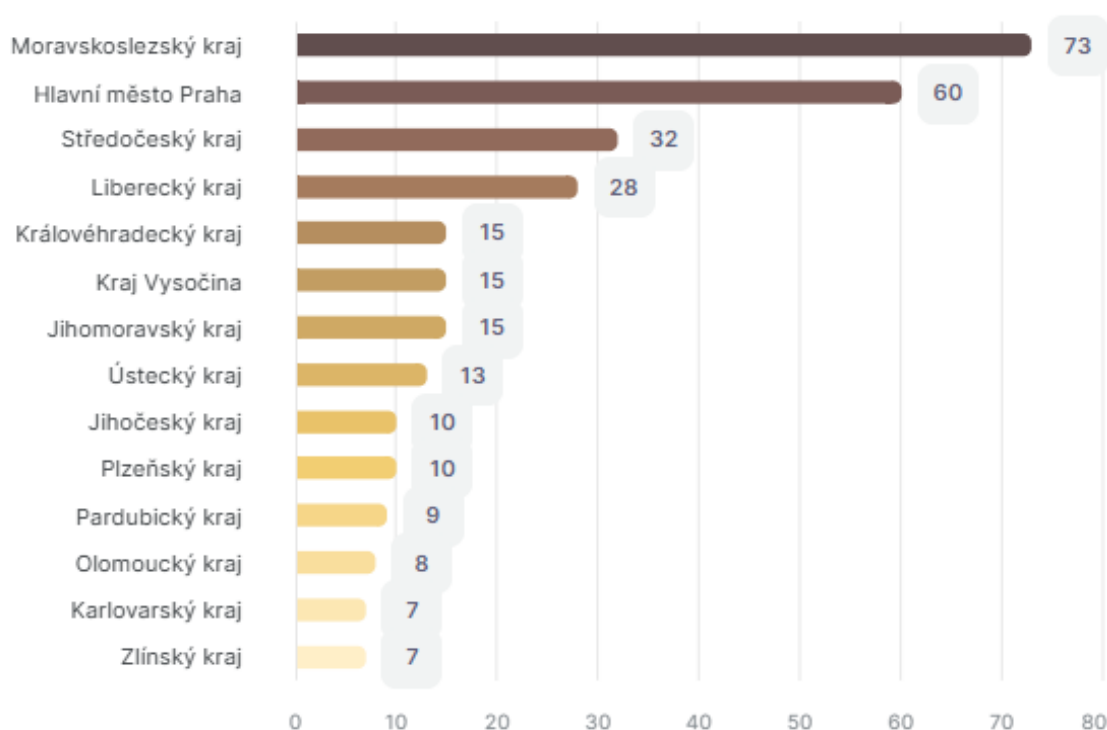
Vzdělání	Absolutní četnost	Relativní četnost
Základní vzdělání	12	4,0 %
Středoškolské vzdělání bez maturity	18	6,0 %
Středoškolské vzdělání s maturitou	171	56,6 %
Vyšší odborné vzdělání	10	3,3 %
Bakalářské vzdělání	46	15,2 %
Magisterské vzdělání	38	12,6 %
Doktorské vzdělání	7	2,3 %

Respondenti byli dále členěni dle příjmových skupin, především kvůli otázce na ochotu platit za vstup do lesa a také se zde mohou lišit rekreační aktivity, které návštěvník v lese vykonává. Otázku bylo možné nezodpovědět, což učinilo 9 účastníků šetření. Nejpočetnější skupinu představovalo 109 (37,2 %) respondentů s příjmy do 14 999 Kč měsíčně, z nichž bylo 97 dotazovaných studentů. Do měsíčního příjmu 25 000–34 999 Kč spadalo 56 (19,1 %) návštěvníků lesa. Třetí nejpočetnější skupinou bylo 49 (16,7 %) návštěvníků lesa, jejichž měsíční příjmy činí mezi 15 000–24 999 Kč. Příjmu 35 000–44 999 Kč / měsíčně dosahuje 34 (11,6 %) respondentů. Dvacet (6,8 %) dotazovaných má příjem 45 000–54 999 Kč za měsíc. Do nejméně zastoupených příjmových skupin patří 16 (5,5 %) dotazovaných, kteří dosahují měsíčního příjmu 55 000–89 999 Kč a devět (3,1 %) respondentů, jejichž měsíční příjem je více než 90 000 Kč (viz tabulka 5).

Tabulka 5. Četnost respondentů dle příjmové skupiny

Příjmová skupina	Absolutní četnost	Relativní četnost
do 14 999 Kč / měsíc	109	37,2 %
15 000–24 999 Kč / měsíc	49	16,7 %
25 000–34 999 Kč / měsíc	56	19,1 %
35 000–44 999 Kč / měsíc	34	11,6 %
45 000–54 999 Kč / měsíc	20	6,8 %
55 000–89 999 Kč / měsíc	16	5,5 %
více než 90 000 Kč / měsíc	9	3,1 %

Dotazník byl rozšířen do všech krajů České republiky, nejvíce respondentů žije v Moravskoslezské kraji a to 73 (24,2 %), dále v Hlavním městě Praha 60 (19,9 %) dotazovaných. Středočeský kraj zastupuje 32 (10,6 %) návštěvníků lesa. V Libereckém kraji žije 28 (9,2 %) respondentů. V kraji Královéhradeckém, Vysočině a Jihomoravském je to 15 (5 %) dotazovaných. Ústecký kraj zastupuje 13 (4,3 %) respondentů. Deset (3,3 %) účastníků dotazníku je z kraje Jihočeského a stejný počet i z kraje Plzeňského. Z Pardubického kraje dotazník vyplnilo 9 (3 %) návštěvníků lesa. V Olomouckém kraji žije 8 (2,6 %) respondentů. Z Karlovarského kraje dotazník vyplnilo 7 (2,3 %) účastníků a stejně tak v kraji Zlínském. Pro výběr terénních lokalit se pracovalo se čtyřmi nejvíce zastoupenými kraji (viz obrázek 1).

Obrázek 1. Zobrazení četnosti respondentů dle kraje České republiky, ve kterých žijí (Zdroj: Survio, © 2024)

Respondenti byli dotazováni také na místo jejich bydliště, kde byly varianty velkoměsta, města, malého města a vesnice. Nejpočetnější skupinou byli lidé z vesnic, 137 (45,5 %) návštěvníků lesa. V malých městech bydlí 76 (25,2 %) dotazovaných, ve velkoměstech 60 (19,9 %) účastníků řízení a ve městech pak 29 (9,6 %) (viz tabulka 6).

Tabulka 6. Četnost respondentů dle místa bydliště

Bydliště	Absolutní četnost	Relativní četnost
Velkoměsto (např. Praha, Brno)	60	19,9 %
Město (např. Plzeň, Hradec Králové)	29	9,6 %
Malé město (např. okresní město)	76	25,2 %
Vesnice	137	45,4 %

Poslední otázkou v rámci charakteristiky návštěvníka lesa bylo, zda respondent pracuje či studuje v oboru lesnictví. Pouhých 48 (15,9 %) dotazovaných odpovědělo, že ano. Z porovnání v rámci statusu z nich bylo 42 studentů. Zbývajících 254 účastníků uvedlo, že v oboru nepracuje ani nestuduje. Z výsledků tedy vyplývá, že se jedná o laickou veřejnost (viz tabulka 7).

Tabulka 7. Četnost respondentů v rámci práce či studia v lesnictví

Práce či studium v lesnictví	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	48	15,9 %
Ne	254	84,1 %

5.1.2. Charakteristika preferencí návštěvníků

Druhá část dotazníku se zabývala preferencemi návštěvníků na rekreaci v lesích. U této otázky mohli respondenti vybrat více možných odpovědí. Účastníci dotazníku navštěvují les nejčastěji na podzim 230 odpovědí, a v létě 218 odpovědí. Jarní měsíce pro rekreaci získaly 188 hlasů, zimní měsíce dosáhly počtu 120 odpovědí. (viz tabulka 8).

Tabulka 8. Četnost návštěvnosti lesa dle ročních období

Roční období	Absolutní četnost
Jaro	188
Léto	218
Podzim	238
Zima	120

Šedesát devět (22,8 %) respondentů navštěvuje les za účelem rekreace 1 x týdně, jedná se o nejpočetnější skupinu. Dvakrát až třikrát do týdne navštěvuje les 65 dotazovaných

(21,5 %) stejný počet respondentů navštěvuje les 1x – 2x měsíčně. Několikrát ročně navštěvuje les 46 (15,2 %) účastníků dotazníku. Více než třikrát týdně navštěvuje les 45 (14,9 %) respondentů, denně navštěvuje les 12 (4 %) dotazovaných (viz tabulka 9).

Tabulka 9. Četnost návštěvnosti lesa dle četnosti návštěv

Četnost návštěv	Absolutní četnost	Relativní četnost
Denně	12	4,0 %
Více než 3x týdně	45	14,9 %
2–3x týdně	65	21,5 %
1x týdně	69	22,8 %
1–2x měsíčně	65	21,5 %
Několikrát ročně	46	15,2 %
Nikdy	0	0,0 %

Respondenti v lese tráví nejčastěji 1-2 hodiny, jak uvedlo 128 (42,4 %) respondentů. Devadesát čtyři (31,1 %) dotazovaných stráví v lese při jeho návštěvě 2–4 hodiny. Méně než 1 hodinu při rekreaci v lese pobývá 30 (9,9 %) účastníků šetření a podobný podíl, 9,3 % tedy 28 respondentů tráví v lese naopak 4-6 hodin. Celý den v lese stráví 13 (4,3 %) z účastníků dotazníku, více než jeden den uvedlo 9 (3 %) respondentů (viz tabulka 10).

Tabulka 10. Četnost návštěvnosti lesa dle délky jejich návštěv

Délka návštěv	Absolutní četnost	Relativní četnost
Méně než 1 hodinu	30	9,9 %
1–2 hodiny	128	42,4 %
2–4 hodiny	94	31,1 %
4–6 hodin	28	9,3 %
Celý den	13	4,3 %
Více než jeden den (např. kempování, chataření)	9	3,0 %

Ovlivňujícím parametrem pro návštěvu lesa je především vzdálenost lesa od bydliště. Ta ovlivňuje jak čas strávený v lese, tak četnost návštěv. Jak se již ukázalo na základě demografických faktorů velká většina respondentů žije na vesnici. Vzdálenost bydliště od lesa dotazovaných je tedy u 189 (62,6 %) z nich menší než pět kilometrů. Padesát pět (18,2 %) respondentů uvedlo, že jejich vzdálenost lesa od bydliště je 5-10 km. Více než 20 km musí urazit pro rekreaci v lesích 38 (12,6 %) účastníků šetření. Jedenáct až 20 kilometrů pak bydlí od lesa 20 (6,6 %) respondentů (viz tabulka 11).

Tabulka 11. Četnost dle vzdálenosti od bydliště

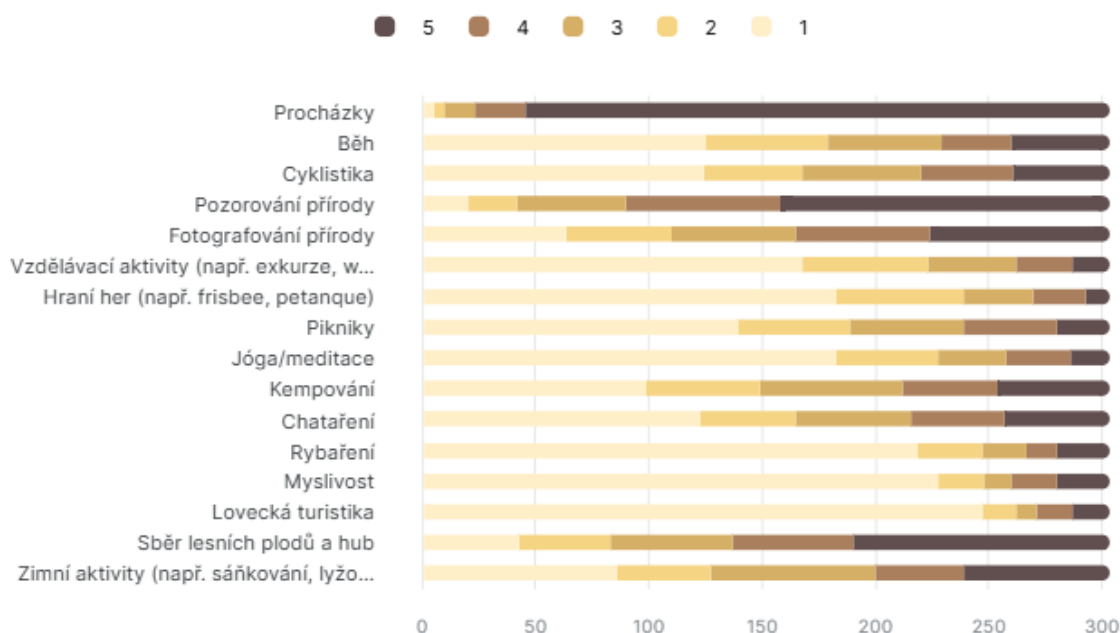
Vzdálenost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Méně než 5 km	189	62,6 %
5–10 km	55	18,2 %
11–20 km	20	6,6 %
Více než 20 km	38	12,6 %

Na základě vzdálenosti od lesa se také liší způsoby dopravy k návštěvě lesa. Nejčastěji se účastníci šetření do lesa dostávají pěšky, jak uvedlo 181 (59,9 %) z nich. Dopravu osobní autem volí 80 (26,5 %) respondentů. Veřejnou dopravu využívá 20 (6,6 %) návštěvníků lesa. Kolo pro dopravu do lesa využívá 15 (5 %) respondentů. Možnost „jiná“ zvolilo 6 (2 %) dotazovaných, kteří zde uvedli pro dopravu běžky a dále kombinaci veřejné dopravy a pěší chůze (viz tabulka 12).

Tabulka 12. Četnost preferencí dle způsobu dopravy do lesa

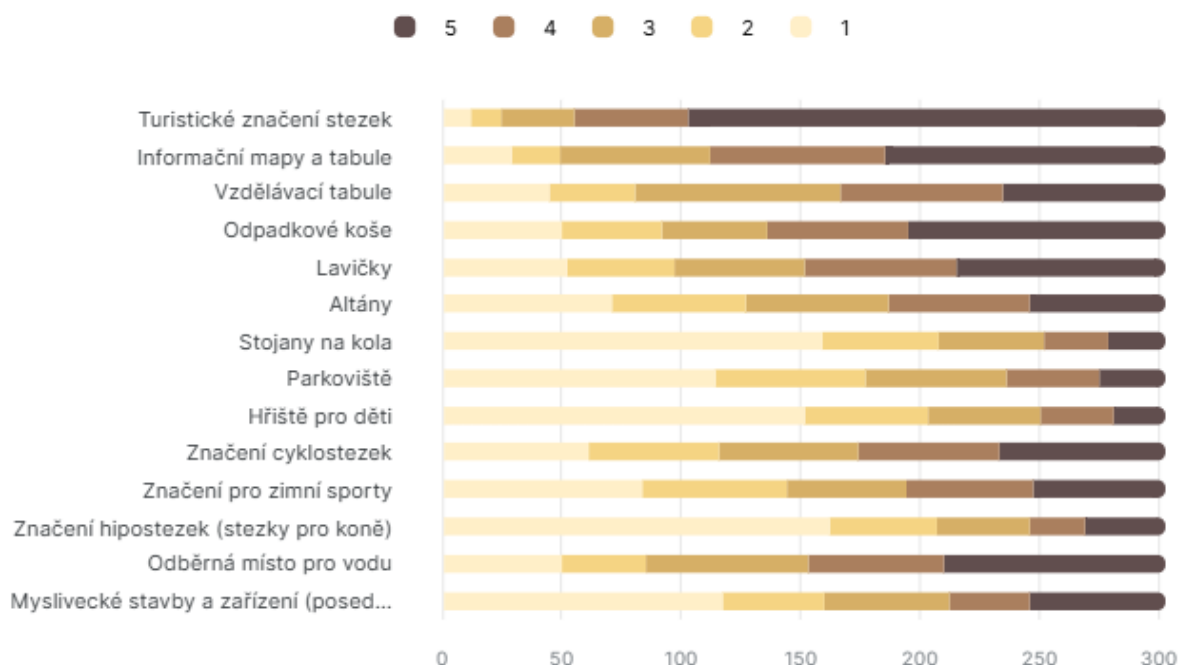
Způsob dopravy	Absolutní četnost	Relativní četnost
Osobní auto	80	26,5 %
Veřejná doprava	20	6,6 %
Kolo	15	5,0 %
Pěšky	181	59,9 %
Jiná (prosím uveďte)	6	2,0 %

Respondenti dále hodnotili aktivity, které v lese preferují prostřednictvím matice se škálou 5-1, kde hodnota 5 představovala nejvyšší ohodnocení a hodnota 1 nejnižší míru preference. Každá z aktivit musela být ohodnocena. Mezi pět nejvíce preferovaných aktivit ohodnocených známkou 5 byly dle respondentů procházky se 257 (85,1 %) hlasy, pozorování přírody se 145 (48 %) hlasy, sběr lesních plodů a hub dle 113 (37,4 %) hlasů, fotografování přírody s 79 (26,2 %) hlasy a zimní aktivity dle 63 (20,9 %) hlasů. Středně oblíbené aktivity jsou kempování, které zvolilo 49 (16,2 %) respondentů a chataření 46 (15,2 %) respondentů. Dále zde patří běh 43 (14,3 %) hlasů a cyklistika, kterou volí 42 (13,9 %) dotazovaných. Do skupiny nejméně preferovaných rekreačních aktivit v lese patří pikniky se 23 (7,6 %) hlasy, jóga a meditace s hodnocením 5 od 17 (5,6 %) respondentů. Vzdělávací aktivity, jako jsou exkurze a workshopy ohodnotilo známkou 5 pouze 16 (5,3 %) respondentů. Nejméně oblíbenou aktivitou je hraní her, jako například frisbee či pétanque, kterou zvolilo jako nejpreferovanější pouze 10 (3,3 %) dotazovaných. Aktivity jako jsou myslivost, lovecká turistika a rybaření spadají také do skupiny nejméně preferovaných aktivit, a to v hodnotách 23 (7,6 %), 16 (5,3 %) a 22 (7,3 %). Nižší hodnocení těchto aktivit může souviset s jejich specifickým charakterem a vyšší finanční náročností. Z výsledků tedy jasně vyplývá, že respondenti preferují k rekreaci především nenáročné, klidové a relaxační aktivity (viz obrázek 2).

Obrázek 2. Matice hodnocení preferovaných aktivit (Zdroj: Survio, © 2024)

Ve stejném maticovém hodnocení probíhalo také hodnocení o důležitosti rekreačního vybavení v lese. Nejdůležitějším vybavením jsou dle dotazovaných turistická značení stezek se 199 (65,9 %) hlasy respondentů, informační mapy a tabule se 117 (38,7 %) hlasy dotazovaných a odpadkové koše, které získaly 107 (35,4 %) hlasů. Respondenti dále nejvíce hlasovali pro odběrná místa na vodu, která jsou důležitá pro 93 (30,8 %) respondentů. Středně důležitým vybavením jsou dle respondentů lavičky, které z 87 (28,8 %) hodnotí jako nejdůležitější, pro nejnižší důležitost hlasovalo 52 (17,2 %) dotazovaných. Altány jsou hodnoceny jako nejdůležitější vybavení 56 (18,5 %) respondenty, 71 (23,5 %) respondentů je však považuje za nejméně důležité, tudíž jsou zařazeny středně důležitého vybavení. Značení cyklostezek je důležité pro 70 (23,2 %) návštěvníků lesa, avšak dle 61 (20,2 %) představují neméně důležité vybavení. Za nejméně důležité vybavení v lese respondenti označili značení hiposteze dle 161 (53,3 %) hlasů, stojany na kola se 159 (52,6 %) hlasy, hřiště pro děti dle 151 (50 %) hlasů, myslivecké stavby a zařízení se 116 (38,4 %) hlasy, parkoviště se 114 (37,7 %) hlasy a značení pro zimní sporty dle 84 (27,8 %) hlasů. Z výsledků tedy vyplývá, že návštěvníci považují za nejdůležitější prvky, které usnadňují orientaci a zajišťují jistý komfort v lese, a to tedy turistické značení stezek, informační mapy a tabule, odpadkové koše, odběrná místa pro vodu spolu s lavičkami (viz obrázek 3).

Obrázek 3. Matice hodnocení důležitosti rekreačního vybavení (Zdroj: Survio, © 2024)

V rámci problematiky rekreace v lesích bylo možné vybrat více odpovědí. Výsledky z pohledu respondentů vykazují, že nejčastějším problémem při rekreaci v lesích je znečištění, které získalo 254 hlasů. Dalším významným problémem je dle 122 hlasů respondentů příliš velký počet návštěvníků. Mezi další časté negativum patří nedostatek odpočinkových zón (65 hlasů) a omezující podmínky, například zákaz vstupu (64 hlasů). Nedostatečné značení stezek bylo označeno jako problém 46krát. Mezi další nevýhody rekreace v lesích patří nedostatečná bezpečnost, která získala 42 hlasů a nedostatek informačních a vzdělávacích tabulí dle 31 respondentů. Myslivecké stavby a zařízení byly jako problém označeny 13krát, zatímco jejich nedostatek získal 11 hlasů. Možnost „Jiná“ byla zvolena 13krát a respondenti v ní upozornili na specifické problémy jako je nedostatek odběrných míst na vodu, zničený terén následkem lesní těžby, rušení klidu motorkami a čtyřkolkami (viz tabulka 13).

Tabulka 13. Četnost dle největších problémů návštěvníků lesa

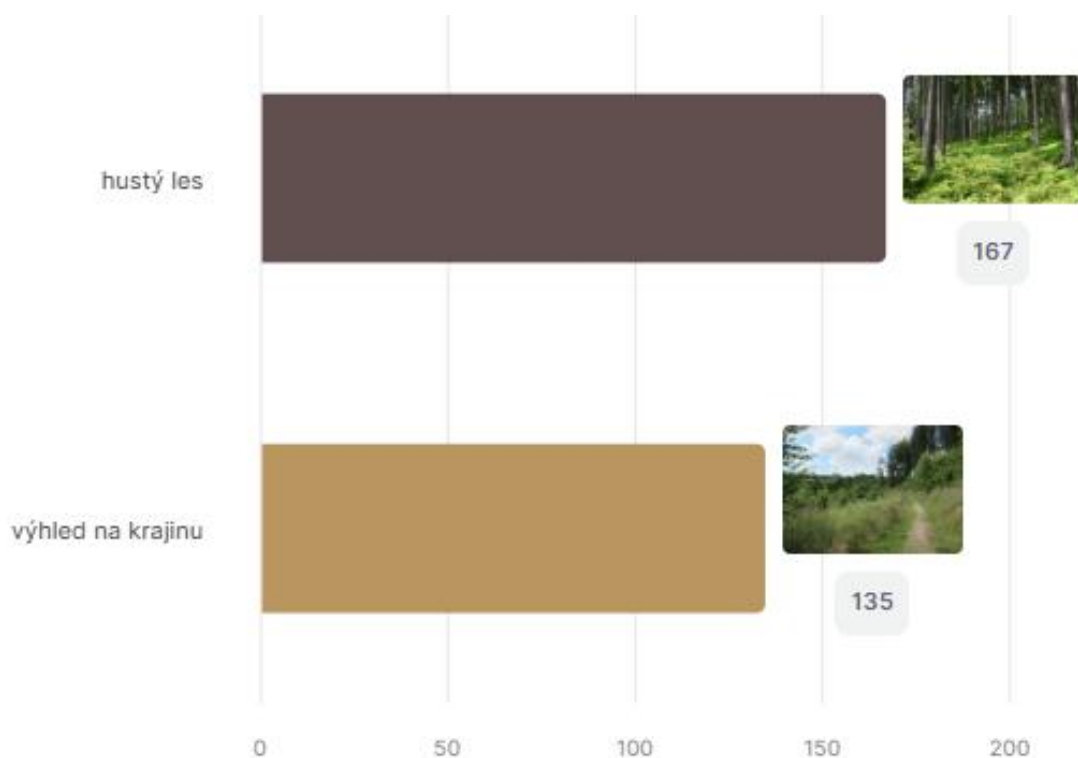
Problémy	Absolutní četnost
Nedostatečné značení stezek	46
Znečištění (odpadky,...)	254
Nedostatek odpočinkových zón (laviček, altánů)	65
Nedostatek informačních a vzdělávacích tabulí	31
Omezující podmínky (např. zákaz vstupu)	64
Nedostatečná bezpečnost (nebezpečné oblasti, divoká zvěř)	42
Příliš velký počet návštěvníků (přeplněnost)	122
Nedostatek mysliveckých staveb a vybavení	11
Myslivecké stavby a zařízení (posedy, kazatelny, krmelce, krmné boudy,...)	13
Jiná (prosím uveďte)	13

Účastníci dotazníku byli následně tázáni na preference v rámci sktruktury lesa. Jednoznačně nejvíce preferovanou byla smíšená struktura lesa, které se naklání 136 (45,0 %) respondentů. Jehličnaté lesy upřednostňuje 32 (10,6 %) dotazovaných a listnaté lesy 19 (6,3 %) dotazovaných. Pro 115 (38,1 %) respondentů není druhová skladba lesa důležitá (viz tabulka 14).

Tabulka 14. Četnost preferencí dle druhové struktury lesa

Struktury	Absolutní četnost	Relativní četnost
Smíšené lesy	136	45,0 %
Listnaté lesy	19	6,3 %
Jehličnaté lesy	32	10,6 %
Nezáleží	115	38,1 %

Respondenti preferují les viditelně hustý s přirozenou atmosférou, jak uvedlo 167 (55,3 %) osob. Les s výhledem na krajinu upřednostňuje 135 (44,7 %) dotazovaných. Na tuto otázku respondenti odpovídali výběrem z fotografií pro lepší představivost (viz obrázek 4).

Obrázek 4. Zobrazení četnosti preferencí dle výběru lesa (Zdroj: Survio, © 2024)

V porovnání lesa s vybudovanými lesními cestami a stezkami, který volí 76 (25,5 %) respondentů je dle 140 (46,4 %) dotazovaných upřednostňován les bez viditelných zásahů člověka. Pro 86 (28,5 %) účastníků šetření není jeho charakter důležitý (viz tabulka 15).

Tabulka 15. Četnost preferencí dle typu lesa

Typ	Absolutní četnost	Relativní četnost
Přirozený bez viditelných zásahů člověka	140	46,4 %
S cestami/stezkami a rekreačním vybavením	76	25,2 %
Nezáleží	86	28,5 %

Pro 216 (71,5 %) dotazovaných je atraktivnější lese s výskytem přírodních vod v podobě jezer, potoků, řek či vodopádů. Sedmdesát dva (23,8 %) respondentů nevnímá výskyt přírodních vod jako podstatný. Přítomnost vodních prvků nepreferuje 14 (4,6 %) osob (viz tabulka 16).

Tabulka 16. Četnost preferencí dle přítomnosti vodních prvků

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	216	71,5 %
Ne	14	4,6 %
Nezáleží	72	23,8 %

Na 150 (49,7 %) respondentů působí mrtvé dřevo neutrálně. Pozitivní vliv výskytu pocituje 102 (33,8 %) dotazovaných, zatímco negativní dojem vnímá 41 (13,6 %) účastníků dotazníku. Devět (3,0 %) respondentů uvedlo možnost „jiná“, kdy uváděli, že záleží na krajině a porostu, ve kterém se mrtvé dřevo nachází. Někteří zároveň upozornili, že mrtvé dřevo může v porostu představovat také nebezpečný prvek (viz tabulka 17).

Tabulka 17. Četnost preferencí dle působení výskytu mrtvého dřeva

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Neutrální	150	49,7 %
Pozitivní	102	33,8 %
Negativní	41	13,6 %
Jiná (prosím uveďte)	9	3,0 %

V dotazníkovém šetření bylo dále zjišťováno, zda respondenti využívají les pro setkání s rodinou a přáteli. Občas tak činní 163 (54 %) dotazovaných, zatímco časté využívání této možnosti uvedlo 56 (18,5 %) respondentů. Naopak 64 (21,2 %) účastníků dotazníku upřednostňuje trávit v lese čas o samotě. Devatenáct (6,3 %) respondentů plánuje v lese společné setkání s přáteli a rodinou. Les je tedy významným místem pro společenské aktivity (viz tabulka 18).

Tabulka 18. Četnost dle využití lesa pro společná setkání

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, často	56	18,5 %
Ano, občas	163	54,0 %
Ne, ale plánujeme	19	6,3 %
Ne, preferuji v lese čas trávit sám	64	21,2 %

Pro 226 (74,8 %) respondentů je les prostředí, které výrazně zlepšuje jejich psychické a duševní zdraví. Padesát (16,6 %) dotazovaných uvedlo, že se po návštěvě lesa cítí lépe. Neutrální postoj zastává 16 (5,3 %) účastníků šetření. Deset (3,3 %) respondentů toto zlepšení v lesní prostředí nevnímá (viz tabulka 19).

Tabulka 19. Četnost dle vnímání zlepšení duševního a psychického zdraví

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano, rozhodně	226	74,8 %
Spíše ano	50	16,6 %
Ne	10	3,3 %
Neutrálně	16	5,3 %

Výsledky ukazují, že myslivost není vnímána jako rekreační aktivita dle 171 (56,6 %) respondentů, zatímco 131 (43,4 %) dotazovaných ji za ni považuje (viz tabulka 20).

Tabulka 20. Četnost dle vnímání myslivosti jako rekreační aktivity

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	131	43,4 %
Ne	171	56,6 %

Na loveckou turistiku nahlíží 123 (40,7 %) dotazovaných negativně. Neutrální postoj na tuto aktivitu zaujímá 106 (35,1 %) účastníků šetření. Pro 39 (12,9 %) respondentů je lovecká turistika aktivitou, o které doposud neslyšeli. Pouze 34 (11,3 %) ze všech dotazovaných má na tento typ turistiky pozitivní názor (viz tabulka 21).

Tabulka 21. Četnost dle pohledu respondentů na loveckou turistiku

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Pozitivní	34	11,3 %
Negativní	123	40,7 %
Neutrální	106	35,1 %
Nikdy jsem o lovecké turistice neslyšel/a.	39	12,9 %

Poplatek za vstup do lesa za účelem rekreace v lesích by bylo ochotno hradit pouze 56 (18,5 %) dotazovaných. Zbývajících 246 (81,5 %) respondentů by nebyli ochotni tento poplatek hradit. S tímto názorem mohou souviset také měsíční příjmy účastníků šetření (viz tabulka 22).

Tabulka 22. Četnost dle ochoty platit poplatek za vstup do lesa

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	56	18,5 %
Ne	246	81,5 %

Sociální síť používá pro inspirativní k rekreaci v lesích 143 (47,4 %) účastníků šetření. Pro ostatních 149 (52,6 %) respondentů neslouží sociální síť jako podnět k rekreaci v lesích (viz tabulka 23).

Tabulka 23. Četnost dle používání sociálních sítí pro inspiraci k rekreaci

Odpověď	Absolutní četnost	Relativní četnost
Ano	143	47,4 %
Ne	159	52,6 %

Dotazník obdrželo 147 (46,7 %) dotazovaných zasláním odkazu. Přes sociální síť Facebook a Instagram se dotazník vyplnilo 129 (42,8 %) respondentů, hromadným e-mailem pouze ke 3 (1 %) účastníkům. Dalších 37 (12,3 %) respondentů bylo přímo osloveno v areálu České zemědělské univerzity s předložením specifického QR kódu (viz tabulka 24).

Tabulka 24. Četnost dle způsobu obdržení dotazníku

Zdroj	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zaslání odkazu	141	46,7 %
Facebook	79	26,2 %
Instagram	50	16,6 %
E-mail	3	1,0 %
Jiná (prosím uveďte)	37	12,3 %

5.2. Výzkum na terénních lokalitách

Výzkum na terénních lokalitách proběhl na základě výsledků dotazníkového šetření, kdy byly vybrány čtyři kraje České republiky dle největšího počtu respondentů. Jednalo se o kraj Moravskoslezský, Hlavní město Prahu, Středočeský kraj a Liberecký kraj. V jednotlivých krajích byly zvoleny lokality v podobě naučných stezek či rekreačních oblastí, ve kterých byly naplánovány trasy. Terénní výzkum zahrnoval navštívení trasy, pořízení fotografií pro vypracování fotodokumentací (viz Přílohy č. III) a také řízené rozhovory s návštěvníky, kteří byli ochotni zodpovědět otázky týkající se častosti návštěv, vykonávaných aktivit a ohodnocení lokality pomocí silných a slabých stránek. Dále byly zkoumány a posuzovány

prvky rekreačního vybavení a infrastruktury. K orientaci v rekreačních lokalitách byly využity pouze dostupná turistická značení z důvodu zjištění jejich kvality.

5.2.1. Moravskoslezský kraj – Naučná stezka Prameny Morávky

Výsledky v rámci dotazníkového šetření vyfiltrovaného na respondenty z Moravskoslezského kraje činily celkově 73 odpovědí. Nejpočetnější skupinou v tomto kraji představují lidé ve věkové skupině 18-29 let, a to 52 dotazovaných (71,2 %) s převahou žen, 51 (69,9 %), kteří žijí převážně na vesnicích 47 (64,4 %). Nejpočetnější skupinou jsou pracující, 47 (64,4 %) dotazovaných. Nejvyšší dosažené vzdělání je u 43 (58,9 %) respondentů středoškolské s maturitou. Pouze 9 (12,3 %) účastníků šetření pracuje či studuje v oboru lesnictví. Největší podíl dotazujících spadá do měsíční příjmové skupiny do 14 999 Kč/ měsíc. Tento fakt také může souviset s ochotou platit za vstup do lesa za účelem rekreace, kdy 65 (89 %) respondentů tuto ochotu neprojevuje. Čtyřicet sedm dotazovaných (64,4 %) má les vzdálený od bydliště méně než 5 km, do lesa se tedy dostávají nejčastěji pěšky. Respondenti z Moravskoslezského kraje navštěvují les nejčastěji na podzim a léto, a to více než 3x týdně a v lese tráví 1–2 hodiny. Nejčastěji aktivitou jsou procházky, pozorování přírody, sběr lesních plodů a hub a fotografování. Nejdůležitější rekreační vybavení je turistické značení, informační a mapové tabule, odpadkové koše a lavičky. Jako problém v rámci rekreace v lesích vnímají znečištění a příliš velký počet návštěvníků, dále také nedostatek odpočinkových zón. Dávají přednost smíšeným lesům bez viditelného zásahu člověka s přítomností přírodních vod. Na mrtvé dřevo pohlíží účastníci dotazníkové šetření neutrálně. Celkem 38 respondentů v Moravskoslezském kraji využívá sociální síť k inspiraci pro rekreaci v lesích.

V Moravskoslezském kraji byla zvolena jako rekreační lokalita Naučná stezka Prameny Morávky v obci Morávka. Stezka je součástí chráněné krajinné oblasti Beskydy. Byla vytvořena na základě spolupráce obce Morávky a Plzeňského Prazdroje Lesy ČR, CHKO Beskydy, Povodím Odry a KČT. Start stezky se nachází u autobusové zastávky a parkoviště Morávka–Lipové, její konec je až u samotného pramene řeky Morávky, v turistické oblasti pod Bílým Křížem. Celková trasa je dlouhá 12 km, dosahuje převýšení 400 metrů a tvoří ji asfaltový, středně náročný terén (LESY ČR, S.P., ©2025). Nachází se zde celkem 9 informačních tabulí, které se věnují povodí řeky Morávka spolu s výstavbou vodního díla, fauně a flory, spolu s lesnictvím a také historií v rámci obce a regionu. Stezka je vhodná také pro cyklistiky díky svému pevnému terénu, v blízkosti vede cyklotrasa č. 6113, která však

nevede přímo až k samotnému prameni řeky, ale odklání se směrem na turistickou oblast Bílý Kříž (BESKYDY.CZ, ©1998-2025). Na stezku se dá dostat veřejnou dopravou, linkou autobusu Frýdek – Místek – Morávka či využít bezplatných parkovišť u autobusových zastávek Morávka–Lipové, Morávka–Úspolka a Morávka–Bebek. Stezka je z větší části vedena podél hlavní silnice, na které se nachází celkem 6 autobusových zastávek, konečnou stanicí je Morávka–Bebek, je tedy možnost si trasu naplánovat dle svým preferencí.

V rámci terénního výzkumu, byla naplánována trasa od autobusové zastávky Morávka–Bebek přes pramen řeky Morávka a dále na Bílý kříž. Návštěva lokality proběhla dne 22. 2. 2025. Během průzkumu byl identifikován problém s nedostatečným značením odbočky k prameni řeky Morávky, což znemožnilo dosažení tohoto bodu v rámci plánované trasy. Prozkoumaná trasa tedy vedla od autobusové zastávky Morávka–Bebek na Bílý Kříž a následně zpět stejnou trasou prodlouženou k autobusové zastávce Morávka-Kaluže. Trasa celkem měřila 9,3 km. Trasa byla dobře dostupná veřejnou dopravou k zastávce Morávka–Bebek. Vedle autobusové zastávky bylo možné využít i bezplatného parkoviště. V rámci okolí začátku trasy se nacházelo restaurační zařízení, kontejnery pro tříděný odpad a sociální zařízení. V blízkosti prvního turistického rozcestníku se tyčil památný kříž s lavičkou. Opodál autobusové zastávky začal platit zákaz vjezdu motorovým vozidlům mimo vozidel s písemným povolením Lesů ČR, s. p. Trasa byla velmi dobře značena, obsahovala mnoho rozcestníků a turistických orientačních značek. Negativně je však hodnoceno nedostatečné značení odbočky k samotnému prameni řeky Morávky. Informační a mapové tabule, byly čitelné. Mapová tabule v oblasti Bílého Kříže byla poškozená nápisem v rámové části, který však nijak neznehodnocoval samotnou mapu. Mapa označující jednotlivá pohoří měla chybějící část rámu, což však také nijak nenarušovalo její faktickou funkčnost. Jednalo se tedy o dvě estetické poškození menšího rázu. Terén trasy po Naučné stezce Prameny Morávky tvořil asfaltový terén, následnou trasu na Bílý Kříž tvořila lesní cesta. Celkově byla trasa průchozí a bez jakýchkoliv překážek. Cesta byla obklopena hustým jehličnatým lesem s viditelným zásahem člověka v rámci upravené asfaltové cesty a občasným viditelným hospodářským zásahem v rámci lesní těžby v podobě holiny. V rámci trasy se nacházely také estetické výhledy na okolní pohoří. Na hodnocené trase se nacházely lavičky, a to v blízkosti autobusové zastávky Morávka–Bebek a dále na Bílém Kříži. V okolí trasy byl zaznamenán výskyt mrtvého dřeva, které nijak nenarušovalo dostupnost trasy. Stezka Prameny Morávky byla lemována vodním tokem Morávka. Podél cesty byly umístěny také myslivecká zařízení v podobě seníků a posedů. V oblasti Bílého Kříže se nacházela restaurační zařízení spolu s dětským hřištěm, stojany na kola, sociálním zařízením

a kontejnery na tříděný odpad. Odpadkové koše se v rámci trasy umístěny pouze u autobusových zastávek a restauračních zařízení. Na trase se nebylo zaznamenáno žádné znečištění. Cíl Bílého Kříže je symbolicky značen památným křížem. Zpáteční cesta vedla po stejné trase bez úspěšného nalezení odbočky k prameni řeky Morávka. Cesta od autobusové zastávky Morávka–Bebek k autobusové zastávce Morávka–Kaluže vedla přímo po hlavní komunikaci bez chodníku, což bylo v některých nepřehledných místech nebezpečné. U autobusové zastávky Morávka-Kaluže se nacházelo upozornění o zákazu parkování (viz Příloha č. III a).

Dle zjištění v turistické oblasti Bílý Kříž většina návštěvníků absolvovala trasu z opačné strany, a to od obce Krásná. Řízené rozhovory byly zhodnoceny tedy pouze v rámci na navštívené trasy, nikoliv v blízkosti občerstvovacích zařízení v turistické oblasti Bílý Kříž. Při návštěvě trasy bylo celkově na stezce zastiženo a osloveno 10 návštěvníků. Jednalo se o 6 ženy a 4 muže. Cílem návštěvníků bylo dosažení turistické oblasti Bílý Kříž. Tři návštěvníci navštívili stezku poprvé a mají v plánu se zde v letních vrátit měsících. Sedm návštěvníků zavítá do lokality několikrát ročně. Nejvíce provozovanou rekreační aktivitou v lokalitě byly procházky/turistika, pozorování přírody a relaxace. V sezonních měsících také sběr lesních plodů a hub. Naučná stezka Prameny Morávky je dle návštěvníků hodnocena kladně. Zastižení návštěvníci označili jako silné stránky lokality její dostupnost v podobě mnoho autobusových zastávek. Dále její značení, informační a mapové tabule, terén trasy vhodný pro cyklisty i rodiny s kočárky a restaurační zařízení v rámci trasy. Kladně hodnotili také celkovou přírodu a strukturu porostu v okolí trasy a také výskyt vodního toku Morávka. Návštěvníci považují za slabou stránku stezky parkoviště s nízkým počtem parkovacích míst v oblasti autobusové zastávky Morávka–Bebek a nedostatek odpočinkových zón, jež se nachází pouze v okolí restauračních zařízení (viz tabulka 25).

Tabulka 25. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Moravskoslezský kraj

Silné stránky	Slabé stránky
Dostupnost (veřejná doprava)	Nízký počet parkovacích míst
Značení a informační prvky	Nedostatek odpočinkových zón
Terén	
Restaurační zařízení	
Vodní tok Morávka	
Přírodní prostředí	

Trasa je vhodná pro rekreační aktivity dle preferencí účastníků dotazníkové šetření, a to procházky, pozorování přírody a sběr lesních plodů a hub, což potvrdili i samotní návštěvníci trasy, kteří tyto aktivity vykonávají. Oblast je vhodná pro fotografování v rámci estetických výhledů, a především přímého výskytu vodního toku Morávka. Preferované rekreační vybavení v podobě turistického značení, informačních tabulí a mapových tabulí není potřeba na stezku doplňovat. Mělo by se však dostatečně označit odbočení k samotného pramenu řeky Morávka. Na základě ohodnocení návštěvníků trasy by bylo vhodné navržení doplnění odpočinkových zón v podobě laviček, neboť i dle výsledků dotazníkového šetření je toto vybavení důležité a jeho nedostatek vnímají jako problém. Dalšími problémy, které respondenti uvedli v dotazníkovém šetření, bylo znečištění a příliš velký počet návštěvníků, tyto faktory se během návštěvy trasy neprojeví. Odpadkové koše se nachází u restauračních zařízení, kontejnery na tříděný odpad v oblasti Morávka–Bebek a dále na Bílém Kříži, z tohoto důvodu není nutné je doplňovat. Dle zastižených návštěvníků by bylo vhodné navýšit kapacitu parkovacích zón. Účastníci dotazníkového šetření by zde mohli být zklamáni upravenou trasou v podobě asfaltové cesty, tedy viditelným zásahem člověka spolu s viditelnou hospodářskou činností, a také strukturou jehličnatého porostu. Návštěvníci stezky jsou však s celkovým vzhledem lesního porostu spokojeni. Beskydská příroda a výhledy jsou zde velkou výhodou. Respondenti měli velice pozitivní názor na výskyt přírodních vod v lesích, které navštěvují pro rekreaci, k tomuto požadavku je stezka naprosto vhodná.

5.2.2. Hlavní město Praha – Chuchelský háj

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 60 respondentů z Hlavního města Prahy. Nejpočetnější skupinu tvořili lidé ve věku 18–29 let (70 %), převážně ženy (51,7 %). Nejvyšší dosažené vzdělání bylo středoškolské s maturitou (55 %). Třicet tři respondentů mělo status studenta a spadají do měsíční příjmové skupiny do 14 999 Kč. Účastníci dotazníkového šetření nejsou ochotni platit za vstup do lesa, což může souviset s jejich nízkými příjmy. Pouze 7 účastníků řízení studuje či pracuje v oboru lesnictví. Les za účelem rekreace navštěvují nejčastěji v letních a podzimních měsících. Dvacet čtyři (40 %) respondentů navštěvují les za účelem rekreace 1–2 x měsíčně, 16 (26,7 %) dotazovaných navštíví les 1x týdně. V lese tráví 25 (41,7 %) účastníků 1-2 hodiny, osmnáct (30 %) respondentů zde stráví 2–4 hodiny. Vzdálenost bydliště od lesa činí pro 24 (40 %) respondentů méně než 5 km od lesa a pro dalších 20 respondentů více než 20 km. Toto rozpětí podobě jako četnost návštěv a doba strávena v lese může vést k jinému pohledu na rekreaci v lesích, jelikož někteří respondenti mohli za rekreaci v lesích považovat například návštěvu místních městských parků. Pro dopravu využívají nejčastěji pěší chůzi či automobil. Nejpreferovanějšími aktivitami jsou procházky, pozorování přírody, sběr lesních plodů a hub, fotografování. Nejdůležitějším rekreačním vybavením je pro respondenty v tomto kraji turistické značení, informační mapy a vzdělávací tabule, odpadkové koše a odběrná místa na vodu. Největšími problémy rekreace v lesích je dle dotazovaných znečištění, příliš velký počet návštěvníků a nedostatek odpočinkových zón. Preferují smíšené lesy, s přítomností přírodních vod, na mrtvé dřevo pohlíží neutrálně. V rámci Hlavního města Prahy používá sociální síť jako inspiraci k rekreaci v lesích. 29 (48,3 %) respondentů.

Chuchelský háj se nachází na jihozápadě Prahy, jedná se o přírodní lesopark, který má celkovou rozlohu 149,14 ha. V oblasti převažuje zastoupení listnatých dřevin s převahou dubu, vyskytují se zde i borovice a modřiny. Chuchelský háj je velmi navštěvovanou lokalitou, do které v roce 2021 zavítalo minimálně 248 624 návštěvníků. Správa chuchelského háje spadá pod Lesy hl. m. Prahy. Oblast je pečlivě vybavena rekreačním vybavením v podobě altánů, laviček, dětských hřišť a venkovními posilovnami. Součástí háje je naučná stezka Barrandovské skály-Chuchelský háj, její počátek je u zastávky v Hlubočepích a následný cíl ve Velké Chuchli. Stezka obsahuje od rekonstrukce v roce 2005 celkem 14 zastávek. Oblast je součástí přírodní rezervace Chuchelský háj. V okolí se nachází národní přírodní památka Barrandovské skály, přírodní rezervace Homolka. Oblast je tedy pestrá jak lesním porostem, jehož celková rozloha

činí 145 ha, tak i skalními vyhlídkami a loukami. Lokalita je vhodná také pro cyklisty (PRAŽSKÁ PŘÍRODA, © 2013). V rezervaci se nachází kostel sv. Jana Nepomuckého, Mariánská kaple, studánka a neobvyklý Zookoutek Malá Chuchle se zvířaty z českých lesů jako jsou mufloni, daňci, kozy, ovce, prasaty, lišky, kaně apod. Oblast je dostupná městskou dopravou z Malé Chuchle či druhou stranou z Velké Chuchle, kde je terén vhodnější pro kočárky (KUDY Z NUDY. CZ, © 2025).

Průzkum rekreační oblasti proběhl dne 17. 3. 2025. Start zkoumané trasy byl u autobusové zastávky Malá Chuchle následně trasa pokračovala až k samotnému Zookoutku, zpáteční trasa vedla stejnou cestou. Celková délka činila 2,8 km. Stezka byla viditelně vyznačena rozcestníky a turistickým značením od samého počátku trasy. Při vstupu do Chuchelského háje začal terén stoupat do kopce a tvořila jej kamenitá cesta, která není vhodná pro kočárky. Po středně náročném stoupaní se terén trasy změnil na cestu s asfaltovým povrchem. Na trase se nedaleko altánku nacházelo rozcestí vedoucí ke studánce (Mariánskému prameni). Opodál vstupu do oblasti se nacházel také rybník. Po celé délce trasy se nacházely lavičky a také edukační a informační tabule, které byly čitelné a nebyly nijak poškozené. Podél trasy se nacházelo mrtvé dřevo, které nijak nenarušovalo trasu. Zookoutek byl vybaven edukačními prvky a tabulemi o jednotlivých zvířatech, které se v areálu nacházely jako například Daněk skvrnitý, Výr velký, Liška obecná, Jelen evropský apod. Dále se v koutku nacházelo dětské hřiště, kiosek s občerstvením, lavičky a odpadkové koše i na tříděný odpad. V oblasti Zookoutku se nacházela také tabule se specifickým QR kódem, který se však nepodařilo načíst. Strukturu porostu lokality tvořily převážně listnaté dřeviny s převahou dubu. Trasa byla obklopená hustým listnatým porostem, ve kterém nebyl zaznamenán viditelný zásah hospodářské činnosti. Na trase nebyly zaznamenány žádné známky znečištění (viz Příloha č. III. b).

V rámci návštěvy lokality bylo na místě osloveno celkem 15 návštěvníků, avšak 9 z nich odmítlo zodpovědět otázky týkající se ohodnocení lokality. Na lokalitě proběhlo tedy celkem 6 řízených rozhovorů. Jednalo se 4 ženy a dva muže. Dva návštěvníci zavítají do lokality několikrát měsíčně, tři návštěvníci zde byli poprvé a plánují ji navštívit také v budoucnu. Jeden účastník rozhovoru chodí do oblasti 1x týdně. Vykonávanou rekreační aktivitou pro 6 účastníků byla procházka. Návštěvníci považují za pozitivum lokality její rozmanitost, a to jak lesního prostředí, tak skalních vyhlídek. Silnou stránkou je především Zookoutek, který zvyšuje atraktivitu místa, dále rekreačního vybavení v podobě odpočinkových zón, altánků a laviček. Turistické značení je dle návštěvníků dostačující spolu s informačními a edukačními

tabulemi. Dle návštěvníků je vhodnější terén asfaltový, který umožňuje lepší přístup kočárkům a cyklistům. Slabou stránkou lokality je vysoká návštěvnost především o víkendech a sezonních měsících, z tohoto důvodu návštěvníci zde nenaleznou klid k dostatečnému odpočinku. Návštěvníci uváděli jako slabou stránku lokality také vandalismus, v rámci zhodnocení vzdálenější části Chuchelského háje (viz tabulka 26).

Tabulka 26. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Hlavní město Praha

Silné stránky	Slabé stránky
Zookoutek	Vysoká návštěvnost
Odpočinkové zóny (lavičky, altány)	Vandalismus
Značení stezky, rozcestníky	
Informační a vzdělávací tabule	
Rozmanitost prostředí	
Asfaltový terén	

Oblast je vhodná pro preferované aktivity jako jsou procházky, pozorování přírody a sezonních i sběr lesních plodů a hub, na své si přijdou i respondenti, kteří v rámci rekreace v lesích rádi fotografují, jelikož chuchelský háj patří mezi velice rozmanité místo a spolu se Zookoutkem nabízí zajímavé místo pro fotografování. Rekreační vybavení v podobě značení, informačních a edukačních tabulí je dle návštěvníků dostačující, odpadkové koše se v rámci navštívené trasy nacházely ve velkém množství v oblasti Zookoutku a na trase je není třeba doplňovat. Nedaleko trasy se nachází také Mariánský pramen, kterým může respondentům dotazníkového šetření zajistit odběrné místo na vodu. Mariánský pramen spolu s rybníkem plní také požadavek účastníků dotazníkového šetření v rámci přítomnosti přírodních vod. Na navštívené trase nebyl zaznamenán problém znečištění ani vysoké návštěvnosti – jednalo se však o návštěvu mimo sezónu. Respondenti by byli spokojeni stejně jako návštěvníci s množstvím odpočinkových zón, o které v Chuchelském háji není nouze. Část trasy však není vhodná svým terénem pro kočárky. Porost Chuchelského háje tvoří listnatý porost s převahou dubu a občasným výskytem borovice, bez viditelného hospodářského zásahu člověka – což částečně splňuje požadavky respondentů v rámci typu porostu.

5.2.3. Středočeský kraj – Naučná stezka Voděradské bučiny

Dotazníkové šetření se v rámci Středočeského kraje zúčastnilo celkem 32 návštěvníků lesa, jednalo se o 17 žen a 14 mužů. Nejpočetnější skupinu tvořili lidé ve věkovém rozmezí 18–29 let, 53,1 % účastníků má status studenta, nejčastější měsíční příjem dosahuje do 14 999 Kč. Jen tři respondenti by byli ochotni platit poplatek za vstup do lesa za účelem rekreace. Šest respondentů pracuje či studuje v oboru lesnictví. Dotazující navštěvují les nejčastěji v letních a podzimních měsících. Respondenti navštěvují les 1x do týdne a tráví v něm 1-2 hodiny. Dvacet respondentům má les od bydliště vzdálený do 5 km a dostávají se do něj nejčastěji pěšky. Mezi nejčastější aktivity účastníků šetření patří procházky, pozorování přírody, sběr lesních plodů a hub a cyklistika. Respondenti považují jako nejdůležitější rekreační vybavení turistické značení, informační mapy a tabule, odpočinkové zóny a značení cyklostezek. Jako největší problém jsou pro návštěvníky odpadky v lesích, vysoká návštěvnost a nedostatek značení stezek. Respondenti preferují smíšené husté porosty, bez viditelného zásahu člověka s výskytem přírodních vod. Na mrtvé dřevo stejně jako v jiných krajích pohlížejí neutrálně. Sociální sítě slouží pro inspiraci k rekreaci v lesích 15 respondentům.

Naučná stezka Voděradské bučiny se nachází ve Středočeském kraji a je součástí národní přírodní rezervace Voděradské bučiny. Stezku vybudoval Školní lesní podnik v Kostelci nad Černými lesy spadající pod Českou zemědělskou univerzitu v Praze. Celá délka trasy činí 8 km a obsahuje 9 zastavení zaměřující se na edukaci v rámci Voděradských bučin a okolí. Trasa je přístupná z více stran je tedy možné si její návštěvu naplánovat dle svých preferencí (STEZKY. INFO, 2003).

Návštěva lokality proběhla dne 8. 3. 2025. Trasa začínala od autobusové zastávky Jevany, odkud vedla k hrázi Jevanského rybníka, kde začíná Naučná stezka Voděradské bučiny. Poté pokračovala po značené trase až k rozcestníku u Vyžlovského rybníka a následně zpět k jeho hrázi a k autobusové zastávce Vyžlovka. Celková délka trasy činila 5,8 km. Na trase se nacházely turistické rozcestníky a značení, které bylo u hráze Jevanského rybníka na kameni již vybledlé. První tabule na začátku stezky obsahovala mapu celé naučné stezky, úvodní tabule u Jevanského a Vyžlovského rybníka byly nové bez poškození. Ostatní tabule byly špatně čitelné z důvodu vyblednutí či poškození malbou. Na trase se nacházely také tabule s upozorněním na hrozící pád stromů. V částech lokality probíhala výzkumná činnost pod

záštitou České zemědělské univerzity, porost tedy obsahoval výzkumné plochy a označení trvalých zkusných ploch s číselným označením. Cesta od hráze Jevanského rybníka po hráz Vyžlovského rybníka byla oddělena bránami s dopravními značkami zákaz vjezdu. V tomto úseku se jednalo o trasu po lesní cestě, dále následovala asfaltová cesta. Velká část trasy vedla v blízkosti rybníků a potoků. Na trase od hráze Vyžlovského rybníka se nacházely studánky, vhodné také například pro odběr pitné vody. Okolí stezky bylo lemováno převážně smíšeným porostem. V rámci trasy se vyskytovaly místa bez viditelných zásahu člověka, ale také s viditelnou těžební činností v podobě mýtin. Mrtvé dřevo se vyskytovalo kolem upravené cesty a nijak nezabraňovalo průchodu trasy. Na lokalitě se nacházely také myslivecká zařízení v podobě posedu a starého dřevěného plotu, ze kterého trčely hřebíky, což je velice nebezpečné především pro zvěř, která v lokalitě žije. Odpadkové koše byly umístěny v blízkosti autobusových zastávek, stezka však nebyla znečištěna. Kromě autobusových zastávek a odpočinkového mola u Vyžlovského rybníka byla na trase nalezena pouze jedna lavička. Občerstvovací zařízení se nachází v okolí autobusových zastávek spolu s parkovacími místy (viz Příloha č. III c).

Na trase byly osloveno 5 cyklistů a dva běžci, kteří však nebyli ochotni účastnit se řízených rozhovorů. Ohodnocení lokality proběhlo na základě řízených rozhovorů 5 návštěvníků zastižených na trase. Jednalo se o 4 ženy a jednoho muže. Pár v důchodovém věku navštěvuje trasu pravidelně 1 x do týdne. Tři ženy byla v oblasti poprvé a navštíví ji znovu na základě dostupnosti a blízkého dojezdu z hlavního města Prahy. Účastníci řízených rozhovorů navštívili trasu za účelem procházky a odpočinku v přírodě. Pozitivně vnímají dostupnost stezky, jelikož kousek od jejího začátku se nachází autobusová zastávka Jevany či Vyžlovka ze strany druhé. Silnou stránkou trasy jsou dle návštěvníků okolní rybníky a celkový terén, který není nijak náročný. Značení stezky je také hodnoceno pozitivně. Návštěvníci by však uvítali stezku více udržovat v rámci informačních tabulí a doplnit odpočinkové zóny v podobě laviček. Dle návštěvníků je stezka během sezóny velice vytižena vysokou návštěvností (viz tabulka 27).

Tabulka 27. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Středočeský kraj

Silné stránky	Slabé stránky
Dostupnost (parkoviště, veřejná doprava)	Poškozené informační a vzdělávací tabule
Výskyt přírodních vod	Odpočinkové zóny (lavičky)
Značení stezky	Vysoký návštěvnost v rámci sezóny
Terén	

Naučná stezka Voděradské bučiny splňuje preference respondentů dotazníkové šetření primárně v rámci výskytu přírodních vod, jelikož je z jedné strany vedena přímo kolem rybníků, potoků a nachází se zde také studánky. Je obklopena smíšeným porostem, který je dle účastníků dotazníkového řízení nejvíce preferovaný. Trasa je vhodná pro aktivity jako jsou procházky, pozorování přírody, sběr lesních plodů a hub je zde omezen v rámci zákazu vstupu mimo označené trasy. Cyklistiku je možné vykonávat jak na trase dle turistického značení nebo v jejím okolí, ve kterém jsou také značené cyklostezky. Turistické značení je dostačující, avšak informační a mapové tabule jsou jak dle respondentů, tak i návštěvníků považované za velmi důležité rekreační vybavení, které je v rámci této lokality znehodnoceno. Na lokalitě chybí také odpočinkové zóny v podobě laviček či altánků.

5.2.4. Liberecký kraj – Naučná stezka Oldřichovské bučiny

Účastníků dotazníkového šetření bylo v rámci Libereckého kraje celkem 28 s převahou mužů (57,1 %) ve věku v rozmezí 18–29 let. Účastníci nejčastěji žili na vesnici a jejich nejvyšší dosažené vzdělání bylo středoškolské s maturitou. Třináct respondentů neslo status pracujících a 12 účastníků byli studenti. Největší část respondentů spadala do měsíční příjmové skupiny od 15 000 Kč–24 999 Kč. V rámci otázky ochoty platit poplatek za vstup do lesa jsou odpovědi přesně 50 % ano a 50 % ne. Pět respondentů pracuje či studuje v lesnictví. Les za účelem rekreace nejčastěji navštěvují na podzim a jaře, 2–3x týdně na 1–2 hodiny. Dvacet tři respondentů má les ve vzdálenosti do 5 km od svého bydliště a do lesa se nejčastěji dostávají pěšky. Mezi nejčastější rekreační aktivity, které v lese vykonávají jsou procházky, sběr lesních plodů a hub, zimní sporty a pozorování přírody. Turistické značení, odpadkové koše, odběrná místa na vodu představují pro respondenty z Libereckého kraje nejdůležitější rekreační vybavení. Jako nejzávažnější problém v rámci rekreace vnímají znečištění, příliš velký počet návštěvníků v oblasti, omezující podmínky (např. zákaz vstupu). Preferují smíšené

husté lesy s minimálním zásahem člověka a přítomností přírodních vod. Mrtvé dřevo stejně jako v ostatním krajích na návštěvníky působí neutrálně. Pro inspiraci k rekreaci v lesích využívá sociální sítě 57,1 % účastníků šetření.

Naučná stezka Oldřichové bučiny se nachází v Libereckém kraji v rámci chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. Stezka je součástí národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny. Začátek trasy je v Oldřichově v Hájích – Oldřichovské sedlo a končí u Skalního hradu, délka trasy je dlouhá přibližně 2 km. Stezka je řazena mezi náročnější a není vhodná pro cyklisty ani kočárky, jelikož terén tvoří především schody a žebříky. Trasa obsahuje celkově 18 zastavení a byla vytvořena v roce 2015 Správou CHKO Jizerské hory spolu s Technickou univerzitou v Liberci. V rezervaci se návštěvníci nesmí pohybovat mimo značené trasy (NAUČNÉ-STEZKY.CZ, 2021).

Návštěva lokality v Libereckém kraji proběhla dne 3. 12. 2024. Začátek stezky byl situován v blízkosti autobusové zastávky Oldřichov v Hájích u Kozy, kde bylo k dispozici také bezplatné parkoviště spolu s restauračním zařízením U Kozy. Trasa byla naplánována od autobusové zastávky k rozcestí ke Skalním hradu a následně po stejné trase zpět, celková délka trasy činila 3,9 km. U autobusové zastávky se nacházela také mapa oblasti. Před samotným vstoupením na stezku byl umístěn přístřešek edukační a mapovou tabulí stezky spolu s lavičkami a stoly jak uvnitř přístřešku, tak opodál něj. Vstup stezky byl ohraničen plotem, u kterého stála tabule znázorňující zakázané činnosti na trase. Informační tabule o vzniku stezky byla z velké části nečitelná z důvodu poškození. Stezka byla velmi dobře značena rozcestníky a turistickými značkami. Celá trasa obsahovala interaktivní edukační prvky, jež se týkaly informací o zdejší přírodě, v podobě dřevěných soch zvířat, počítadla z kamenů, dalekohledu, krasohledu, ptačích budek, edukačních tabulí a laviček s vyřezávanými informacemi. Na trase se vyskytovalo mrtvé dřevo jak v jejím okolí, tak přímo i jako edukační prvek s vysvětlením jeho důležitosti. V rámci naučné stezky bylo umístěno mnoho laviček. Trasu tvořil náročný terén primárně ze schodů a kamenité cesty, vhodný pouze pro pěší turisty bez kočárků. Cestou se nacházely také žebříkové vyhlídky. Stezka prochází hustým listnatým porostem s převahou dubu. Na jejím konci se nacházel Skalní hrad (viz Příloha č. III. d).

V době navštívení lokality nebyli na stezce zastiženi žádní návštěvníci, zřejmě z důvodu návštěvy ve všední den v ranních hodinách a za sychravého počasí. Hodnocení slabých a kladných stránek, bylo tedy vytvořeno na základě osobního pohledu (viz tabulka 28).

Tabulka 28. Silné a slabé stránky navštívené trasy na základě návštěvníků – Liberecký kraj

Silné stránky	Slabé stránky
Edukační prvky – interaktivní formou	Náročný terén vhodný pouze pro pěší
Odpočinkové zóny (lavičky, přístřešek)	Vandalismus
Vyhlídky	
Historický prvek – Skalní hrad	
Dostupnost (parkoviště, veřejná doprava)	

Naučná stezka Oldřichovské bučiny je zajímavá především díky interaktivním edukačním prvkům, které dokážou návštěvníka více zaujmout oproti klasickým informačním tabulím. Jedná se o stezku vhodnou pro pěší turistiku/ procházku v náročnějším terénu a také pro pozorování přírody. Na stezce je zakázáno se pohybovat mimo vyznačené trasy, sběr lesních plodů a hub zde tedy není možný, stejně jako preferované zimní sporty u respondentů z Libereckého kraje. Respondenti však považují omezený pohyb za problém při rekreaci v lesích. Stezka neobsahuje odpadkové koše, znečištění se na trase nenachází. Turistické značení je dostačující. Porost je bez viditelných zásahu člověka, což odpovídá preferencím účastníků dotazníkového šetření a tvoří jej primárně hustý listnatý porost s převahou buku. Návštěvníci by mohli být zlámaní z důvodu absence přírodních vod, kterou většina respondentů preferuje, jsou zde však skalní vyhlídky a Skalní hrad – historická památky. Naučná stezka je specifická jak terénem, tak omezením, avšak její koncept je velmi kreativní a inspirativní. Stezka je velmi dobře dostupná veřejnou dopravou a lze využít také bezplatného parkoviště. Byla by však vhodná oprava rozbité úvodní informační tabule.

5.3. Závěrečná doporučení

Dle výsledků dotazníkového šetření respondenti preferují lesy se smíšenou strukturou bez viditelných zásahu člověka. Navštívené lokality v Moravskoslezském a Středočeském kraji obsahovaly viditelný zásah člověka v podobě mýtin důsledkem těžební činnosti, na které však zastižení návštěvníci nijak nereagovali. Neutrální pohled zastávají jak respondenti, tak i zastižení návštěvníci na mrtvé dřevo, které se vyskytuje v porostech. Naučná stezka Oldřichovské bučiny (Liberecký kraj) nabízí velmi inspirativní řešení zapojení mrtvého dřeva

v porostu za pomoci jeho zpracování do interaktivních prvků s edukativními popisky. V průběhu terénních výzkumů se prokázala preference rozmanitého prostředí, které nabízí, jak hustý porost, tak výhledy na okolní, vyhlídky, historické památky – skalní hrad v Oldřichovských bučinách (Liberecký kraj), či neobvyklý Zookoutek v Chuchelském háji (Hlavní město Praha). Pozitivním faktorem pro výběr lesní lokality je dle výsledků dotazníkového šetření výskyt přírodních vod, což potvrdili i zastižení návštěvníci na lokalitách. Studánky slouží také jako odběrná místa pro vodu, která jsou dle respondentů důležitým rekreačním vybavením.

Nejdůležitějším rekreačním vybavením je turistické značení, které bylo na lokalitě v Moravskoslezském kraji nedostačující pro vyznačení odbočení k prameni řeky Morávky. V rámci Naučné stezky Voděradské bučiny (Středočeský kraj) nebyla jedna turistická značka dostatečně viditelná z důvodů vyblednutí. Celkově se však dá říct, že turistická značení v navštívených rekreačních lokalitách, jsou udržované a vhodně viditelné. Informační a mapové tabule v klasickém pojetí byly zachovalé a splňovaly svou funkčnost až na dvě lokality. V Oldřichovských bučinách (Liberecký kraj) byla úvodní tabule v důsledku rozbití nečitelná. Na Naučné stezce Voděradské bučiny (Středočeský kraj), byly tabule poškozené malbami a vyblednutím. Návštěvníci tyto vady považují za velmi slabou stránku lokality. Jedná se o vážný nedostatek, který znehodnocuje celkovou stezku. Navíc právě informační a mapové tabule představují dle respondentů druhé nejdůležitější vybavení rekreačních oblastí.

Respondenti rovněž považují za důležité rekreační vybavení odpadkové koše, kdy jejich nedostatek vede dle účastníků dotazníkového šetření k následnému výskytu znečištění lesů. Při terénním výzkumu však nebylo znečištění zaznamenáno a množství odpadkových košů v okolí frekventovaných míst jako restaurační zařízení, parkoviště a autobusové zastávky, bylo dostačující. V jiných lokalitách se znečištění může vyskytovat, a je tedy důležité brát v úvahu, zda se odpadkové koše nachází v okolí frekventovaných míst a není nutné jejich doplnění.

Velká váha je také kladena na odpočinkové zóny v podobě laviček, které neodmyslitelně přispívají k zpříjemnění odpočinku v přírodě. Nedostatek těchto zón byl zaznamenán na navštívené trase Morávka–Bebek + Bílý kříž (Moravskoslezský kraj) a Naučné stezce Voděradské bučiny (Středočeský kraj) to oslovení návštěvníci hodnotili jako slabou stránku lokality. Odpočinkové zóny mohou být doplněny také informačními mapami či edukačními

prvky v podobě výřezů do dřeva, jak tomu je na Naučné stezce Oldřichovské bučiny (Liberecký kraj), což by mohlo přispět k vyšší spokojenosti návštěvníků, neboť by se v průběhu odpočinku mohli dozvědět zajímavé informace o lokalitě či jejím okolí.

Nejméně preferovaným rekreačním vybavením byly dle respondentů stojany na kola a dětská hřiště, ty se nacházely v rekreačních oblastech Zookoutku – Chuchelský háj (Hlavní město Praha) a Bílého Kříže (Moravskoslezský kraj), avšak návštěvníci je do svého hodnocení nezařadili. Stejně tak nebyly návštěvníky ohodnoceny myslivecká zařízení, které byly součástí rekreačních lokalit Voděradské bučiny (Středočeský kraj) a Prameny Morávka + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj), vnímají je tedy neutrálně. Dle výsledků dotazníkového šetření byly mezi nejméně preferované vybavení zařazeny také parkovací zóny. V rámci navštívené stezky Prameny Morávky + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj) se však ukázal opak, neboť návštěvníci označili jako slabou stránku lokality parkoviště s nízkým počtem parkovacích míst. Parkoviště však není nutné rozšiřovat z důvodu možnosti využití autobusových linek. Celkem 189 respondentů uvedlo, že jejich vzdálenost lesa od bydliště je do 5 km. Tuto vzdálenost překonávají nejčastěji pěšky a pro vzdálenější lokality volí dopravu osobním automobilem. Navštívené lokality měly v blízkosti začátku trasy autobusové zastávky spolu s bezplatnými parkovacími zónami. Vybudování nových rekreačních lokalit by mělo být situováno do oblastí s veřejnou dopravou a parkovacími zónami, jež poskytují návštěvníkům možnost volby dopravy.

Účastníci dotazníkového šetření označili za problém rekreačních oblastí příliš vysokou návštěvnost. Při terénním výzkumu však tento problém nebyl zaznamenán zřejmě z důvodu, že navštívení lokalit proběhlo mimo preferované období respondentů, což jsou především podzimní a letní měsíce. Omezující podmínky zákazu vstupu vzbuzují v návštěvnících negativní dojem, je však důležité tyto podmínky respektovat z důvodu zachování přírodních hodnot, které lokality nabízejí. Lokality by měly obsahovat vysvětlení a upozornění zákazů, podobně jako na začátku stezky Oldřichovských bučin (Liberecký kraj), včetně odůvodnění, proč je důležité tyto pravidla dodržovat.

Dle výsledků dotazníkového šetření patří mezi nejpreferovanější rekreační aktivity procházky, sběr lesních plodů a hub, pozorování přírody a fotografování. Tyto aktivity lze provádět ve všech navštívených lokalitách, je však nutné dodržovat značené stezky a neporušovat zákazy vstupů.

Dalšími aktivitami jsou cyklistika a zimní sporty, zde je potřeba dbát na vhodnost stezek a také roční období. Naučná stezka Oldřichovské bučiny (Liberecký kraj) není pro tyto aktivity vhodná z důvodu náročného terénu. V ostatních lokalitách či jejich okolí je cyklistika možná. Zimní sporty mají svou vyznačenou běžkařskou stopu na trase Prameny Morávka + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj). Nejméně preferovanými aktivitami na základě výsledků dat z dotazníkového šetření jsou lovecká turistika, myslivost a rybaření, což může souviset také s vysokou finanční náročností aktivit. Neoblíbenost výše zmíněných aktivit tedy může souviset s demografickými a socioekonomickými faktory respondentů, jelikož 109 (37,2 %) respondentů dosahuje měsíčního příjmu do 14 999 Kč, a pouze 48 (15,9 %) účastníků dotazníkového šetření pracuje či studuje v oboru lesnictví.

Rekreační funkce lesa s sebou nese ekonomické výhody, například zvýšení přílivu turistů, a podporu místních služeb, například restaurační zařízení. Zároveň však omezuje vlastníky lesů při hospodářském využití, což může vést k jejich finančním ztrátám. Samotné vybudování a udržování rekreačních oblastí v podobě rekreačního vybavení a infrastrukturou je velice nákladné. Klade se tedy otázka, zda by byli návštěvníci lesů ochotni za vstup platit. Dle výsledků dat je však postoj k této problematice pro 246 respondentů negativní, což může souviset s narůstajícím zájmem o mimoprodukční funkce lesa, kdy návštěvníci často zapomínají na funkce produkční. Do budoucna je tedy vhodné zdůrazňovat osvětu o funkcích lesa a také o finanční zátěži, spojené s rekreací pro vlastníky a provozovatele, a to například za pomoci informačních tabulí, umístěných u odpočinkových zón.

Celkem 143 (47,4 %) respondentů využívá pro inspiraci k rekreaci v lesích sociální sítě, díky kterým se mohou dozvědět o nových zajímavých rekreačních oblastech. K těmto účelům slouží také řada mobilních aplikací s mnoha tipy na rekreaci v lesích. Rekreační lokalita Zookoutku – Chuchelský háje (Hlavní město Praha) je vybavena cedulí se specifickým QR kódem, který se však během návštěvy nepodařilo načíst. Jedná se o zajímavou možnost rekreačního vybavení, která může obsahovat informace o lokalitě, kvízy, hry a také poutavé audio nahrávky v rámci edukace. Dle výsledků 226 respondentů potvrzuje, že návštěva v lese zlepšuje jejich psychického a duševního zdraví a 219 účastníků šetření využívá les pro setkávání s rodinou a přáteli. Vzhledem k těmto výsledkům je důležité moderní technologie vhodně implementovat, aby nenarušovaly klidný pobyt v přírodě. Další výzkumy by se měly zaměřit na preference digitální naučných stezek v rekreačních lokalitách.

6 Diskuse

Na základě výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že návštěvníci lesa preferují primárně smíšené porosty, stejně jako u proběhlých šetření autorů VÝBROŠŤOKA et al., (2024), EBENBERGERA, ARNBERGERA (2019), FILYUSHKINY et al. (2017). Dle studie HOCHMALOVÉ et al. (2022) návštěvníci lesa v České republice nejméně preferují listnaté porosty, což se potvrzuje s výsledky dotazníkové šetření, kdy listnatému porostu dává přednost pouze 19 (6,3 %) respondentů.

Větší část respondentů upřednostňuje husté porosty s přirozeným vzhledem bez viditelného zásahu člověka. Lesy s výhledem na krajinu preferuje 135 (44,7 %) účastníků dotazníkové šetření. Dle řízených rozhovorů s návštěvníky lokalit byly však výhledy na krajinu považovány za zajímavé zpestření oblasti. Výsledky výzkumu dle AGIMASSE et al. (2018), které vykazují preferenci výhledů na krajinu, se v tomto případě nedají potvrdit ani vyvrátit.

ERIKSON et al. (2012) tvrdí, že viditelná hospodářská činnost může v návštěvnících vyvolat negativní dojem. Tento jev se však během terénního výzkumu neprojevil, neboť návštěvníci na holiny po mýtní těžbě nijak nereagovali. Negativní dojem z viditelné hospodářské činnosti mají spíše někteří respondenti, kteří za problém při rekreaci v lesích označili zničený terén cest následkem lesní těžby.

Rekreační lokality s přítomností přírodních vod vysoce zvyšují atraktivitu oblastí, což potvrzuje výzkum HOCHMALOVÉ et al. (2022) v České republice a Číně, stejně jako výsledky studie v Dánsku, AGIMASS et al. (2018). Výskyt přírodních vod v podobě studánek představuje pro návštěvníky lesů také místo pro odběr vody, které respondenti vnímají jako důležité rekreační vybavení.

Výskyt mrtvého dřeva vzbuzuje v návštěvnících negativní dojem na Slovensku (VÝBROŠŤOK et al. 2024), v Bavorsku (SACHER et al. 2022) a ve Vídni (EBENBERGER, ARNBERGER, 2019). Z výsledků dotazníkového šetření však vyplývá, že přítomnost mrtvého dřeva působí návštěvníky lesa neutrálně rovněž jako ve výzkumu HOCHMALOVÉ et al. (2022). Výsledky dle rozdělení respondentů ukazují, že respondenti z oboru lesnictví pohlíží na přítomnost mrtvého dřeva více pozitivně.

Prokázalo se, že délka návštěv lesa úzce souvisí se vzdáleností bydlišť respondentů od lesa, jak tvrdí AGIMASS et al. (2018) a ROOVERS et al. (2002). Účastníci dotazníkového šetření žijí převážně na vesnicích ve vzdálenosti do 5 km od lesa, který navštěvují jednou, či 2–3 x do týdne, zpravidla na 1–2 hodiny. Do lesa se respondenti dostávají nejčastěji pěšky, což potvrzuje vzdálenost, kterou jsou návštěvníci schopni urazit pěší chůzí, jak uvádí FILYUSHKINY et al. (2017). Obyvatelé měst navštěvují les 1–2 x měsíčně. Respondenti navštěvují les nejčastěji v létě a na podzim, což se v rámci podzimního období shoduje s výsledky dat ROOVERSNA (2002). Výsledky dle filtrace dat ukazují, že lidé z oboru lesnictví navštěvují les častěji také v zimě, což může souviset i s jejich profesními povinnostmi.

Rozdílně preference na rekreační aktivity v rámci demografických faktorů se ve výsledcích výrazně neprojevily, což však může být způsobeno tím, že 196 (64,9 %) respondentů spadalo do stejné věkové skupiny (18-29 let). Dle HOCHMALOVÉ et al. (2022) jsou lesy v rámci České republiky nejčastěji navštěvované za účelem rekreačních aktivit jako jsou procházky a sběr lesních plodů, což potvrzují i výsledky dotazníkového šetření. Navštívená naučná stezka Oldřichovské bučiny v Libereckém kraji je tedy ideální pro návštěvníky, kteří nechtějí být při rekreaci vyrušováni například cyklisty. Mezi dalšími preferovanými aktivitami respondentů jsou pozorování přírody, fotografování, zimní aktivity a cyklistika. Číňané, dle výzkumu HOCHMALOVÉ et al. 2022 preferují více sportovní aktivity, relaxaci a meditaci. VYSKOT (2003) tvrdí, že rekreace v lesích napomáhá duševnímu a fyzickému zdraví, což potvrdil i tento výzkum. Respondenti využívají les také jako prostředí pro trávení času se svými blízkými.

Nejdůležitějším rekreačním vybavením jsou dle respondentů turistické značení, což vyplývá také z výsledků HOCHMALOVÉ et al. (2022), dále informační a mapové tabule, odpadkové koše, odběrná místa na vodu a lavičky. Dle AGIMASSE et al. (2018) patří parkoviště spolu s odpočívadly mezi prvky, které zvyšují atraktivitu oblasti. Parkovací zóny byly na základě hlasování respondentů zařazeny mezi nejméně preferované, což odráží demografický faktor, neboť velká většina respondentů žije na vesnicích a do lesa se dostávají pěšky. Na navštívených lokalitách se naopak projevila důležitost parkovacích zón, spolu s negativním hodnocením nízkého počtu parkovacích míst na lokalitě v Moravskoslezském kraji.

Výsledky dotazníkové šetření ukazují, že respondenti vnímají jako největší problém při rekreaci v lesích znečištění. To se však při navštívení terénních lokalit nevyskytovalo a odpadkové koše v blízkosti frekventovaných míst, jako u autobusových zastávek a parkovišť, byly dostačující.

Dalším problémem je dle respondentů vysoká návštěvnost, která však také nebyla zaznamenána, zřejmě z důvodu navštívení lokalit mimo preferované období respondentů. Omezující podmínky vstupu mohou bránit houbařům v rámci jejich rekreace. Nedostatek odpočinkových zón, byl zaznamenán na lokalitě Naučné stezky Prameny Morávka + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj) a Naučné stezky Voděradské bučiny (Středočeský kraj), odpočinková místa byla přítomna v okolí restauračních zařízení a autobusových zastávkách. Z tohoto důvodu je nutné provést místní šetření na více lokalitách a komplexně zhodnotit tuto problematiku. Navštívená lokalita v rámci Středočeského kraje se potýkala také s velkým poškozením informačních tabulí. Tento problém je závažný, neboť respondenti považují informační tabule za druhé nejdůležitější vybavení v rekreačních lokalitách.

Lidé z oboru lesnictví kladou větší důraz na vzdělávací prvky, což potvrzuje i výzkum ERIKSONA et al. (2012), který zkoumal rozdíly preferencí studentů společenských věd a lesnictví. Tato skupina respondentů považuje za důležitější také myslivecké stavby, které byly mezi laickou veřejností považované za nejméně podstatné rekreační vybavení. Na rozdíl od laické veřejnosti vnímají lidé z oboru lesnictví myslivost jako rekreační aktivitu. Překvapivý je jejich postoj k lovecké turistice, kterou hodnotí spíše neutrálně. Tento názor může souviset s faktem, že se respondenti věnují spíše tradiční myslivosti, nebo se touto aktivitou vůbec nezabývají, jelikož obor lesnictví neznamena automaticky zájem o myslivost či loveckou turistiku.

Rekreace v lesích neprobíhá pouze v rekreačních oblastech, ale také v lesích určených k hospodářské činnosti, což může vlastníkům lesa způsobit finanční ztráty. Výsledky ukázaly, že 246 (81,5 %) respondentů neprojevovalo ochotu platit za vstup do lesa, podobně jako ve výzkumu BŘEZINY et al. (2019). To však může souviset s faktem, že 109 účastníků šetření dosahovalo měsíčního příjmu do 14 999 Kč z nichž bylo 97 studentů. Ochotu platit za vstup do lesa vyjádřilo celkově 56 (18,5 %) respondentů, kteří také z velké části spadají do skupiny s nižšími příjmy. Tento fakt mohl být ovlivněn tím, že někteří respondenti mají ve svém okolí vlastníky lesů a jsou si vědomi ztrát, které jim mohou být způsobeny, nebo nákladů, které je nutné vynaložit na vytváření a správu rekreačních oblastí.

Návštěvníci tedy preferují rekreační oblasti, které jsou pestrým způsobem vybaveny a s dobrou infrastrukturou. Interaktivní edukační prvky, podobně jako na Naučné stezce Oldřichové bučiny (Liberecký kraj), mohou návštěvníkům zpříjemnit rekreaci zábavnější formou.

Takovéto prvky mohou lépe zpřístupnit informace o celkovém fungování lesa. V oblasti Chuchelského háje (Hlavní město Praha) se vyskytoval rekreační prvek v podobě specifického QR kódu, který se však nepodařilo načíst. Tento typ online verze informačních a mapových tabulí spolu s edukačními či zábavnými prvky prostřednictvím specifických QR kódů na rekreačních lokalitách, může přispět nejen k lepšímu zpřístupnění informací, ale také například napomout k efektivnímu monitoringu návštěvnosti rekreačních oblastí, který je velice důležitý. Data pro monitoring návštěvnosti mohou také poskytovat sociální sítě, jak naznačuje WARTMANN et al. (2021). Dotazníkové šetření prokázalo pouze 5 % rozdíl v odpovědích na otázku, zda respondenti používají sociální sítě pro inspiraci k rekreaci v lesích. Nelze tedy prokázat, zda by doplnění moderních technologií spolu s propojením sociálních sítí bylo pro návštěvníky vyhovující a přispělo například k efektivnímu monitoringu návštěvnosti. Moderní technologie je však nutné využívat opatrně, neboť návštěvníci vnímají les jako místo pro odpočinek a regeneraci jak fyzických, tak duševních sil, a tedy jako prostor pro zpomalení tempa moderního světa technologií.

Rekreační funkce lesa je důležitou mimoprodukční funkcí lesa, kterou lidé často využívají. Je důležité, aby rekreační vybavení spolu s infrastrukturou bylo pravidelně kontrolováno, zejména z důvodu častého poškození a nefunkčnosti. Rekreační oblasti by měly být dostatečně vybaveny odpočinkovými zónami, a to nejen v jejich frekventovaných místech. Frekventovaná místa by měly zahrnovat odpadkové koše, aby se předešlo znečištění lokalit. V rámci edukce návštěvníků je vhodné do budoucna používat interaktivní vybavení, které nabídne zábavnější formu získávání informací. Lokality mohou být v budoucnu vybaveny také specifickými QR kódy, ohledně kterých je však nutné vytvořit další výzkumy. Nové rekreační lokality by měly být vytvářeny v porostech, které odpovídají zjištěným preferencím návštěvníků – tedy smíšené porosty bez viditelných zásahu člověka s přítomností přírodních vod.

Výsledky dotazníkového šetření a následných terénních výzkumů, které zahrnovaly ohodnocení lokalit na základě řízených rozhovorů s návštěvníky, se v některých aspektech výrazně liší. Tento fakt může souviset s tím, že ne všichni účastníci řízení využívají rekreační lokality, ale za účelem rekreace navštěvují i lesy určené primárně k produkčním účelům. Dotazníkové šetření mělo své limity, jelikož výsledky byly zpracovány na základě 302 respondentů lesa a 21 zastižených návštěvníků na vybraných lokalitách. Největší podíl respondentů zastoupili mladí lidé, což znamená, že výsledky se tedy nedají zobecnit pro celou populaci, přestože se zúčastnili návštěvníci ze všech krajů České republiky.

Návštěvy lokalit probíhaly mimo preferované roční období respondentů a byly spojeny s nízkým počtem zastižených návštěvníků. Pro získání všeobecnějších výsledků je tedy nutné rozšířit spektrum respondentů o všechny věkové skupiny a provést terénní výzkumy ve všech krajích České republiky.

7 Závěr

Výsledky bakalářské práce potvrzují, že návštěvníci lesů primárně preferují smíšené porosty s přirozeným vzhledem a přítomností přírodních vod. Prokázalo se, že vzdálenost lesa od bydliště souvisí s frekvencí a délkou návštěv respondentů. Na výskyt mrtvého dřeva pohlíží respondenti neutrálně. Nejčastější rekreačními aktivitami jsou procházky, sběr lesních plodů a hub, pozorování přírody, fotografování, zatímco nejméně preferovanými aktivitami jsou myslivost, lovecká turistika a rybaření, což může poukazovat na finanční náročnost aktivit. Většina respondentů má měsíční příjem do 14 999 Kč, což může souviset také s faktem, že účastníci šetření nejsou ochotni platit za vstup do lesa.

Z hlediska rekreačního vybavení kladou návštěvníci největší důraz na turistické značení, informační mapy a tabule, odpadkové koše a lavičky. Nedostatečné turistické značení bylo zaznamenáno na Naučné stezce Prameny Morávky (Moravskoslezský kraj) a Naučné stezce Voděradské bučiny (Středočeský kraj). Poškozené informační a mapové tabule se vyskytovaly na Naučné stezce Voděradské bučiny a Naučné stezce Oldřichovské bučiny (Liberecký kraj). Odpadkové koše byly umístěny v okolí autobusových zastávek, parkovišť a restauračních zařízení. Nedostatek odpočinkových zón byl zaznamenán na Naučné stezce Prameny Morávky + Bílý Kříž (Moravskoslezský kraj) a na Naučné stezce Voděradské bučiny (Středočeský kraj), kde se lavičky vyskytovaly pouze u frekventovaných míst, a to v okolí parkoviště, autobusových zastávek a restauračních zařízení. Respondenti vnímají znečištění a vysokou návštěvnost jako hlavní problém při rekreaci v lesích. Během terénního výzkumu však tyto problémy nebyly zaznamenány, zřejmě z důvodu navštívení lokalit mimo preferované roční období (léto a podzim). Návštěvníci označují také jako problém omezený vstup do lesa, který je však potřeba dodržovat z důvodu ochrany přírody.

Výsledky ukázaly rozdíly mezi laickou veřejností a odborníky z oboru lesnictví. Lidé z oboru lesnictví tráví v lese více času, častěji jej navštěvují i v zimním období, pozitivně hodnotí výskyt mrtvého dřeva, dávají větší význam edukačním prvkům, mysliveckým stavebám a pohlíží na myslivost více jako na rekreační aktivitu.

Rekreační lokality by měly být pravidelně udržovány, aby se nesnižovala jejich funkčnost. V rekreačních lokalitách je důležité doplnit odpočinkové zóny pro lepší komfort návštěvníků. Rekreační vybavení je vhodné vytvářet interaktivní formou pro zaujmutí většího spektra návštěvníků. Lokality s rozmanitým rekreačním vybavením jsou pro návštěvníky atraktivnější, což potvrzuje i Chuchelský háj (Hlavní město Praha) se svým atypickým Zookoutkem a interaktivně edukační Naučná stezka Voděradské bučiny (Středočeský kraj). Moderní technologie se mohou využít také ve formě specifických QR kódu s informacemi o lokalitě, kvízy či hrami. Tyto technologie mohou také napomoci k monitoringu návštěvnosti rekreačních lokalit. Výsledky mohou sloužit ke správě a plánování lesních lokalit. Další práce se měly zaměřit na rozšíření šetření do všech věkových skupin, provedení terénního výzkumu v celé České republice pro získání obecnějších dat a zjištění preferencí návštěvníků na digitální naučné stezky v rekreačních lokalit.

8 Literatura

Odborné publikace

AGIMASS Fitalew, LUNDHEDE Thomas, PANDURO Toke Emil a JACOBSEN Jette Bredahl. The choice of forest site for recreation: A revealed preference analysis using spatial data. *Ecosystem Services* [online]. 2018, 31, (Part C), 445-454 [cit. 2024-08-25]. ISSN 2212-0416. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2017.11.016>

BŘEZINA David, HLAVÁČKOVÁ Petra a ADAMEC Zdeněk. Statistická analýza dotazníkového šetření zaměřeného na kvantifikaci rekreační funkce lesů: případová studie lesy města Písku, s. r. o. *Zprávy lesnického výzkumu* [online]. 2017, 62 (2), 87-94 [cit. 2024-08-25]. Dostupné z: <https://www.vulhm.cz/files/uploads/2019/02/483.pdf>

DRIMAJ Jakub, KAMLER Jiří, MIKULKA Ondřej, HOMOLKA Miroslav a Radim PLHAL. Rekreační aktivity v příměstských lesích mění život a chování zvěře. *Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.* [online]. 2022 [cit. 2024-08-25]. Dostupné z: <https://www.vulhm.cz/rekreacni-aktivity-v-primestskych-lesich-meni-zivot-a-chovani-zvere/>

DUDÁK Vladislav a PAVELKA Zdenko. *Agroturistika v České republice: dovolená na venkově*. Praha: Novela bohemika, 2012. ISBN 978-80-87683-03-3.

EBENBERGER Martin a ARNBERGER Arne. Exploring visual preferences for structural attributes of urban forest stands for restoration and heat relief. *Urban Forestry & Urban Greening* [online]. 2019, 41, 272-282 [cit. 2024-09-17]. ISSN 1618-8667. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866718304965>

ERIKSSON Louise, NORDLUND M. Annika, OLSSON Olof a WESTIN Kerstin. Recreation in Different Forest Settings: A Scene Preference Study. *Forests* [online]. 2012, 3, 923-943 [cit. 2024-08-25]. Dostupné z: <https://www.mdpi.com/1999-4907/3/4/923>

FILYUSHKINA Anna, AGIMASS Fitalew, LUNDHEDE Thomas, STRANGE Niels a JACOBSEN Bredahl Jette. Preferences for variation in forest characteristics: Does diversity between stands matter? *Ecological Economics* [online]. 2017, 140, 22-29 [cit. 2024-09-17]. ISSN 0921-8009. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0921800916309600?via%3Dihub>

FRA. On definitions of forest and forest change. *Forestry Department Food and Agriculture Organization of the United Nations* [online]. Rome, 2000, 2, [cit. 2024-09-17]. Dostupné z: <https://www.fao.org/4/ad665e/ad665e00.htm>

FÜHRER Erwin. Forest functions, ecosystem stability and management. *Forest Ecology and Management* [online]. 2000, 132, 29-28 [cit. 2024-08-26]. ISSN 0378-1127. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0378-1127\(00\)00377-7](https://doi.org/10.1016/S0378-1127(00)00377-7)

HOCHMALOVÁ Miroslava, PURWESTRI Ratna Chrismiari, YONGFENG Jian, JARSKÝ Vilém, RIEDL Marcel, YUANYONG Dian a HÁJEK Miroslav. Demand for forest ecosystem services: a comparison study in selected areas in the Czech Republic and China. *European Journal of Forest Research* [online]. 2022, 141, 867–886 [cit. 2024-09-17]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10342-022-01478-0>

KALÁBOVÁ Markéta (eds.). Sustainable hunting tourism with examples from Czechia, Serbia, Finland and Hungary. *Faculty of Forestry and Wood Sciences*. [online]. Prague 2023, [cit. 2024-08-26]. ISBN 978-80-213-3296-6. Dostupné z: <https://huntour.czu.cz/en/r-16526-outputs/r-19710-o4-sustainable-hunting-tourism-in-european-countries>

MOTHEJZÍKOVÁ Radka. Pěší turistika krok za krokem metodická příloha. *Metodická příloha časopisu pro všechny příznivce aktivního způsobu života*. 2018, 22 (1). ISSN 1212-0669.

ROOVERS Pieter, HERMY Martin a GULINCK Hubert. Visitor profile, perceptions and expectations in forests from a gradient of increasing urbanisation in central Belgium. *Landscape and Urban Planning* [online]. 2002, 59, 129-145 [cit. 2024-08-29]. ISSN 0169-2046. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(02\)00011-7](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(02)00011-7)

SACHER Philipp, MEYERHOFF Jürgen a MAYER Marius. Evidence of the association between deadwood and forest recreational site choices. *Forest Policy and Economics* [online]. 2022, 135 [cit. 2024-08-26]. ISSN 1389-9341. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2021.102638>

ŠIŠÁK Luděk. Forest visitors' opinions on the importance of forest operations, forest functions and sources of their financing. *Journal of Forest Science* [online]. 2011, 57 (6), 266-270 [cit. 2024-08-29]. Dostupné z: https://jfs.agriculturejournals.cz/artkey/jfs-201106-0005_forest-visitors-opinions-on-the-importance-of-forest-operations-forest-functions-and-sources-of-their-financin.php

ŠIŠÁK Luděk, ŠACH František, ŠVIHLA Vladimír, PULKRAB Karel, ČERNOHOUS Vladimír a DUDÍK Roman. *Metodika hodnocení společenské sociálně-ekonomické významnosti ekosystémových služeb lesa v České republice (certifikovaná metodika)*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017. ISBN 978-80-213-2816-7.

VYSKOT, Ilja. *Kvantifikace a hodnocení funkcí lesů České republiky*. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2003. ISBN 80-721-2264-9.

VYSKOT Ilja, SCHEIFER Jiří, KUPEC Petr, KOZUMPLÍKOVÁ Alice, FIALOVÁ Jitka a DOMOKOŠOVÁ Kateřina. *Metodika vymezení příměstských zón rekreace podle funkčních schopností a účinků lesních porostů*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008. ISBN 978-80-7375-258-3.

VÝBOŠŤOK Jozef, PICHLEROVÁ Magdaléna, LAMATUNGGA Ekiawan Kiki, TAMATAM Dhanalakshmi, ÖNKAL Dilek, HALAJ Daniel a PICHLER Viliam. Preferences for woodland activities and forest features as predictors of well-being after forest visits: Evidence from a nationally representative survey in Slovakia. *Ambio* [online]. 2024, (53), 795–807 [cit. 2024-08-29]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s13280-024-01982-0>

WARTMANN F.M., BAER M.F., HEGETSCHWEILER K.T., FISCHER C., HUNZIKER M. a PURVES R.S. Assessing the potential of social media for estimating recreational use of urban and peri-urban forests. *Urban Forestry & Urban Greening* [online]. 2021, 64 [cit. 2024-09-17]. ISSN 1618-8667. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.12726>

Legislativní zdroje

ČESKO. Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon) – znění od 1. 1. 2024. *Zákony pro lidi.cz* [online] © AION CS 2010–2024 [cit. 2024-08-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289>

ČESKO. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti – znění od 1. 1. 2024. *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2024 [cit. 2024-08-25]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-449>

Internetové zdroje

BESKYDY.CZ. NAUČNÁ STEZKA "PRAMENY ŘEKY MORÁVKY." *Beskydy.cz* [online]. © 1998-2025 [cit. 2025-01-02]. Dostupné z: <https://www.beskydy.cz/content/beskydy-turistika-naucne-stezky-naucna-stezka-prameny-reky-moravky.aspx>

KLUB ČESKÝCH TURISTŮ. *Systém turistického značení* [online]. © 2025 [cit. 2024-08-29]. Dostupné z: <https://kct.cz/turisticke-znacení/system-turistickeho-znacení/>

KUDY Z NUDY.CZ. Minizoo v přírodní rezervaci Chuchelský háj ve Velké Chuchli. *CzechTourism, Kudy z nudy.cz* [online]. © 2025 [cit. 2025-01-02]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivita/minizoo-ve-velke-chuchli>

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, S. P. *Prameny Morávky* [online]. © 2025 [cit. 2025-01-02]. Dostupné z: <https://lesy-cr.cz/naucna-stezka/prameny-moravky/>

NAUČNÉ-STEZKY.CZ. Naučná stezka Oldřichovské bučiny. *Naučné-stezky.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-12-01]. Dostupné z: <https://www.naucne-stezky.cz/naucna-stezka-oldrichovske-buciny/>

PRAŽSKÁ PŘÍRODA. Chuchelský háj. *Pražská-příroda.cz* [online]. © 2013 [cit. 2025-01-02]. Dostupné z: <https://www.praha-priroda.cz/lesy/chuchelsky-haj/>

STEZKY.INFO. Naučná stezka Voděradské bučiny. *STEZKY.INFO* [online]. 2003 [cit. 2025-02-19]. Dostupné z: <https://www.stezky.info/naucne-stezky-stredni-cechy/ns-voderadske-buciny-nova.htm>

9 Samostatné přílohy

Příloha č. I. Dotazník

Příloha č. II. Řízené rozhovory s návštěvníky v rámci navštívených lokalit

Příloha č. III. Fotodokumentace lokalit

III. a) Naučná stezka Prameny Morávka + Bílá Kříž

III. b) Chuchelský háj

III. c) Naučná stezka Voděradské bučiny

III. d) Naučná stezka Oldřichovské bučiny

Zdroje příloh

Příloha č. I. – Dotazník

Otázka č. 17: Obr: Výhled na krajinu

URL: www.zivotnacestach.cz/wp-content/uploads/2015/08/IMG_9224.jpg

Obr: Hustý les URL:

URL: <https://lesweb.brno.cz/data/files/blog-images/229/les-leto-001-629.jpg>

Otázka č. 21: Obr: Mrtvé dřevo

Autor, 2024

Příloha č. III. – Fotodokumentace lokalit

MAPY.CZ. [online]. © 2025 [cit. 2025-03-27]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/turisticka?x=15.2880717&y=50.0128345&z=7>

Příloha č. I Dotazník

Rekreační funkce lesa

Dobrý den, jsem studentkou Lesnické a dřevařské fakulty České zemědělské univerzity a ráda bych Vás tímto požádala o vyplnění následujícího dotazníku, který jsem vytvořila pro mou bakalářskou práci na téma rekreační funkce lesa. Cílem práce je zjistit, co návštěvníci lesa preferují, zhodnotit rekreační vybavení a následně navrhnout zlepšení podle různých skupin návštěvníků.

1 Věk:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ do 18 let ☐ 18-29 let ☐ 30-44 let ☐ 45-59 let ☐ 60 a více let

2 Pohlaví

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Muž ☐ Žena ☐ Nechci uvádět

3 V jakém kraji České republiky žijete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Hlavní město Praha ☐ Středočeský kraj ☐ Jihočeský kraj ☐ Plzeňský kraj ☐ Karlovarský kraj
☐ Ústecký kraj ☐ Liberecký kraj ☐ Královéhradecký kraj ☐ Pardubický kraj ☐ Kraj Vysočina
☐ Jihomoravský kraj ☐ Zlínský kraj ☐ Moravskoslezský kraj ☐ Olomoucký kraj

4 Jaké je vaše místo bydliště?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Velkoměsto (např. Praha, Brno) ☐ Město (např. Plzeň, Hradec Králové) ☐ Malé město (např. okresní město) ☐ Vesnice

5 Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Základní vzdělání ☐ Středoškolské vzdělání bez maturity ☐ Středoškolské vzdělání s maturitou ☐ Vyšší odborné vzdělání
- ☐ Bakalářské vzdělání ☐ Magisterské vzdělání ☐ Doktorské vzdělání

6 Jaký je Váš status?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ student ☐ pracující (zaměstnaný, podnikatel) ☐ nezaměstnaný ☐ důchodce

7 Pracujete v oboru lesnictví nebo jste student v tomto oboru?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Ano ☐ Ne

8 Do jaké příjmové skupiny patříte?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ do 14 999 Kč / měsíc ☐ 15 000 - 24 999 Kč / měsíc ☐ 25 000 - 34 999 Kč / měsíc ☐ 35 000 - 44 999 Kč / měsíc
- ☐ 45 000 - 54 999 Kč / měsíc ☐ 55 000 - 89 999 Kč / měsíc ☐ více než 90 000 Kč / měsíc

9 V jakém ročním období nejčastěji navštěvujete les?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- ☐ Jaro ☐ Léto ☐ Podzim ☐ Zima

10 Jak často navštěvujete les?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ denně ☐ více než 3x týdně ☐ 2-3x týdně ☐ 1x týdně ☐ 1-2x měsíčně ☐ několikrát ročně
- ☐ nikdy

11 Jak dlouhou dobu obvykle trávíte v lese?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ méně než 1 hodinu ☐ 1-2 hodiny ☐ 2-4 hodiny ☐ 4-6 hodin ☐ celý den
- ☐ více než jeden den (např. kempování, chataření)

12 Jaká je přibližná vzdálenost lesa, který obvykle navštěvujete, od vašeho bydliště?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ méně než 5 km ☐ 5-10 km ☐ 11-20 km ☐ více než 20 km

13 Jaký způsob dopravy nejčastěji používáte k návštěvě lesa?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ osobní auto ☐ veřejná doprava ☐ kolo ☐ pěšky
- ☐ Jiná (prosím uveďte)

14 Jaké rekreační aktivity v lese preferujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte a ohodnoťte možnosti (5 - nejpreferovanější, 1 - nejméně preferované)*

	5	4	3	2	1
Procházky	☐	☐	☐	☐	☐
Běh	☐	☐	☐	☐	☐
Cyklistika	☐	☐	☐	☐	☐
Pozorování přírody	☐	☐	☐	☐	☐
Fotografování přírody	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdělávací aktivity (např. exkurze, workshopy)	☐	☐	☐	☐	☐
Hraní her (např. frisbee, petanque)	☐	☐	☐	☐	☐
Pikniky	☐	☐	☐	☐	☐

Jóga/meditace	☐	☐	☐	☐	☐
Kempování	☐	☐	☐	☐	☐
Chataření	☐	☐	☐	☐	☐
Rybaření	☐	☐	☐	☐	☐
Myslivost	☐	☐	☐	☐	☐
Lovecká turistika	☐	☐	☐	☐	☐
Sběr lesních plodů a hub	☐	☐	☐	☐	☐
Zimní aktivity (např. sáňkování, lyžování,...)	☐	☐	☐	☐	☐

15 Jak důležité je pro vás následující rekreační vybavení v lese?

Nápověda k otázce: ohodnotte od 5 až 1, kdy 5-nejdůležitější, 1-nejméně důležité

	5	4	3	2	1
Turistické značení stezek	☐	☐	☐	☐	☐
Informační mapy a tabule	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdělávací tabule	☐	☐	☐	☐	☐
Odpadkové koše	☐	☐	☐	☐	☐
Lavičky	☐	☐	☐	☐	☐
Altány	☐	☐	☐	☐	☐
Stojany na kola	☐	☐	☐	☐	☐
Parkoviště	☐	☐	☐	☐	☐
Hřiště pro děti	☐	☐	☐	☐	☐
Značení cyklostezek	☐	☐	☐	☐	☐

Značení pro zimní sporty	☐	☐	☐	☐	☐
Značení hipostezek (stezky pro koně)	☐	☐	☐	☐	☐
Odběrná místo pro vodu	☐	☐	☐	☐	☐
Myslivecké stavby a zařízení (posedy, kazatelny, krmelce, krmné boudy,...)	☐	☐	☐	☐	☐

16 Jaký je podle vás největší problém, se kterým se v lese při rekreaci setkáváte?

Nápověda k otázce: *(můžete vybrat více možností)*

☐ Nedostatečné značení stezek	☐ Znečištění (odpadky,...)	☐ Nedostatek odpočinkových zón (laviček, altánů)	☐ Nedostatek informačních a vzdělávacích tabulí
☐ Omezující podmínky (např. zákaz vstupu)	☐ Nedostatečná bezpečnost (nebezpečné oblasti, divoká zvěř)	☐ Příliš velký počet návštěvníků (přeplněnost)	☐ Nedostatek mysliveckých staveb a vybavení
☐ Myslivecké stavby a zařízení (posedy, kazatelny, krmelce, krmné boudy,...)			
☐ Jiná (prosím uveďte)	____		

17 Jakou druhovou strukturu lesa preferujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Smíšené lesy
 ☐ Listnaté lesy
 ☐ Jehličnaté lesy
 ☐ Nezáleží

18 Jaký les preferujete?

- ☐ výhled na krajinu
 ☐ hustý les

19 Jaký typ lesa preferujete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ přirozený bez viditelných zásahů člověka
 ☐ s cestami/stezkami a rekreačním vybavením
 ☐ Nezáleží

20 Preferujete lesy s přítomností přírodních vod (jezera, potoky, řeky, vodopády)?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nezáleží

21 Jak na Vás působí výskyt mrtvého dřeva v lesích?

Nápověda k otázce: *Mrtvé dřevo = odumřelé dřevo, které zahrnuje spadlé stromy, odumřelé větve a rozpadlé části stromů. Hraje důležitou roli v ekosystémech, protože poskytuje útočiště pro živočichy, obohacuje půdu o živiny a přispívá k biodiverzitě lesa.*

□

- ☐ Neutrálně ☐ Pozitivně ☐ Negativně
☐ Jiná (prosím uveďte)

22 Využíváte les k setkávání s rodinou a přáteli?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Ano, často ☐ Ano, občas ☐ Ne, ale plánujeme ☐ Ne, preferuji v lese čas trávit sám

23 Vnímáte les jako místo pro zlepšení svého psychického a duševního zdraví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Ano, rozhodně ☐ Spíše ano ☐ Ne ☐ Neutrálně

24 Vnímáte myslivost jako rekreační aktivitu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- ☐ Ano ☐ Ne

25 Jaký je Váš názor na loveckou turistiku?

Nápověda k otázce: *Lovecká turistika představuje organizovaný lov zvěře za určitý poplatek v celosvětových destinacích. Cílem lovecké turistiky je především získání nových trofejí, zážitků a objevení nových míst.*

- ☐ Pozitivní ☐ Negativní ☐ Neutrální ☐ Nikdy jsem o lovecké turistice neslyšel/a.

26 Byli byste ochotni hradit poplatek za vstup do lesa za účelem rekreace?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

☐ Ano ☐ Ne

27 Používáte pro inspiraci k rekreaci v lesích sociální sítě?

Nápověda k otázce: *např. tipy na turistické výlety, cyklovýlety, kempování,...*

☐ Ano ☐ Ne

28 Jak se k Vám dotazník dostal?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ zaslání odkazu ☐ Facebook ☐ Instagram ☐ e-mail
☐ Jiná (prosím uveďte)

Děkuji za vyplnění a budu velice ráda za další sdílení. :)

Příloha č II. Řízené rozhovory s návštěvníky v rámci navštívených lokalit

Dobrý den, jsem studentkou Lesnické a dřevařské fakulty České zemědělské univerzity a ráda bych Vás tímto požádala o zodpovězení 5 otázek, které se týkají Vaší rekreace v této lokalitě a jejího ohodnocení pro mou bakalářskou práci na téma rekreační funkce lesa. Cílem práce je zjistit, co návštěvníci lesa preferují, zhodnotit rekreační vybavení a následně navrhnout zlepšení.

1. Jak často lokalitu navštěvujete?
2. Jakou rekreační aktivitu v lokalitě vykonáváte?
3. Jaké jsou dle Vás silné stránky této lokality? (rekreační vybavení, infrastruktura)
4. Jaké jsou dle Vás slabé stránky této lokality? (rekreační vybavení, infrastruktura)
5. Navštívíte lokalitu znovu? * pouze pro návštěvníky, kteří jsou zde poprvé

Příloha č. III a) Naučná stezka Prameny Morávka + Bílá Kříž

Mapová poloha Naučné stezky Prameny Morávka v rámci České republiky

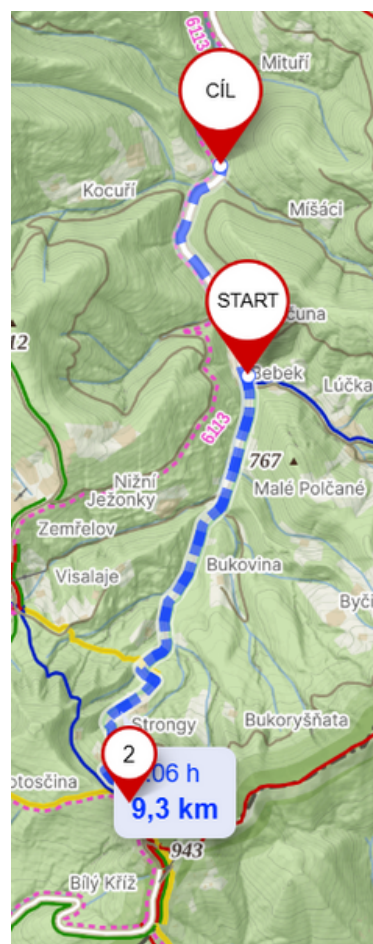
Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Trasa Naučné stezky Prameny Morávka

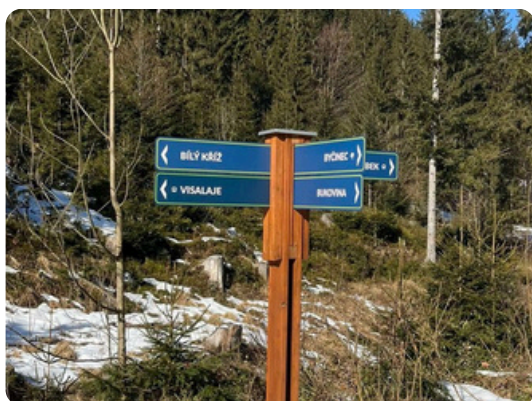
Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Navštívená trasa Morávka, Bebek - Bílý kříž, Morávka, Kaluže

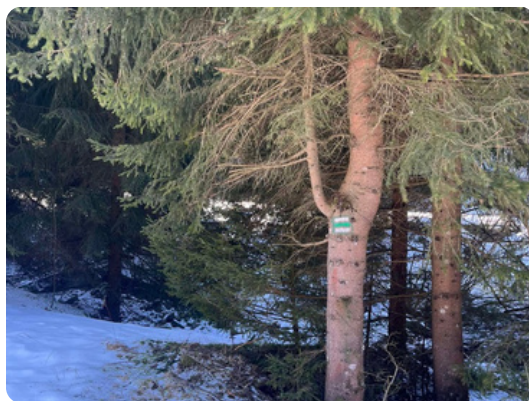

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Turistické rozcestníky

Turistické značení

Informační tabule Naučné stezky Prameny Morávky

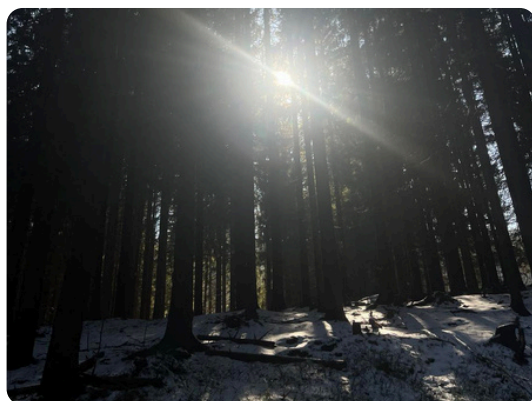
Mapové tabule

Terén trasy

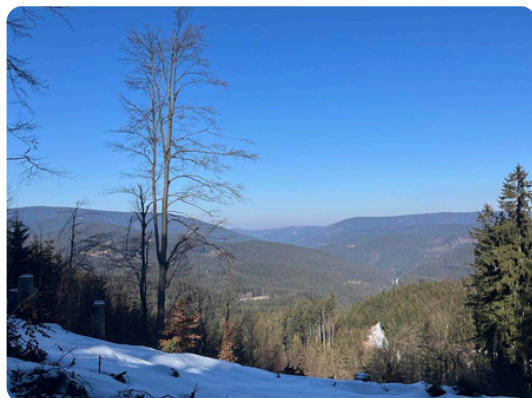
Struktura porostu - hustý jehličnatý les

Holina na základě proběhlé těžby

Estetické výhledy v rámci trasy

Odpočinkové zóny

Výskyt mrtvého dřeva

Výsky přírodních vod - vodní tok Morávka

Myslivecká zařízení

Zákaz vjezdu- Morávka, Bebek

Kříž Morávka, Bebek

Autobusová zastávka Morávka, Bebek

**Kontejnery + sociální zařízení
Morávka, Bebek**

Občerstvovací zařízení - Bílý Kříž

Dětské hřiště - Bílý Kříž

Sociální zařízení - Bílý Kříž

Kontejnery Bílý Kříž

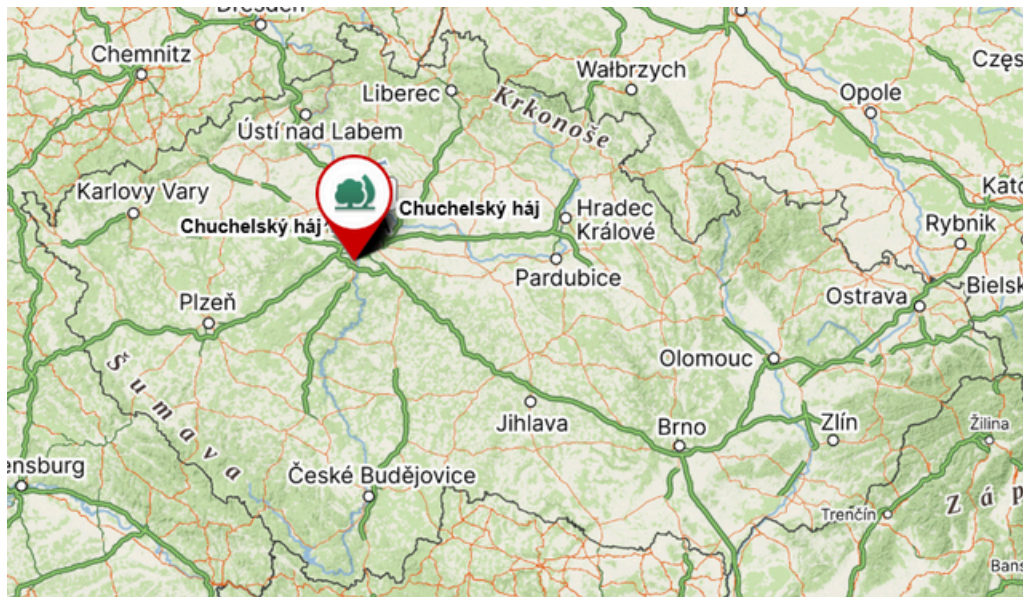
Bílý Kříž

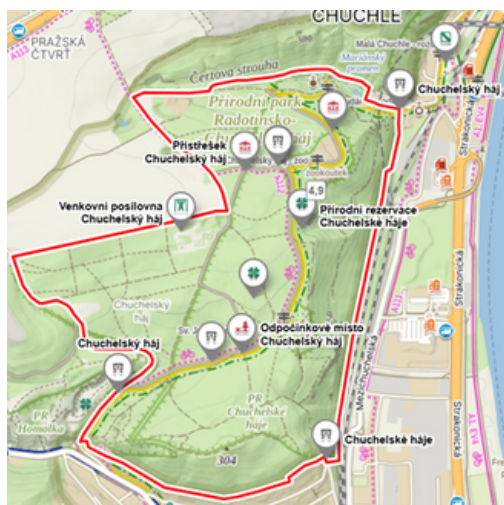
**Upozornění na zákaz parkování
Morávka, Kaluže**

Mapová poloha Chuchelského háje v rámci České republiky

Oblast Chuchelský háj

Navštívená trasa

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Turistické rozcestníky

Turistické značení

Informační tabule

Zookoutek

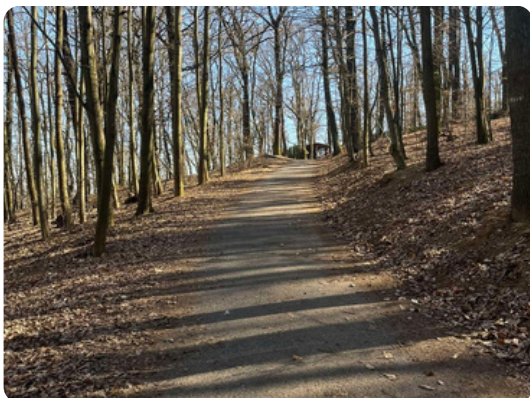

Specifický QR kód

Terén trasy

Odpočinkové zóny

Výskyt mrtvého dřeva

Odpadkové koše

Občerstvovací zařízení

Autobusová zastávka - Malá Chuchle

Výskyt přírodních vod

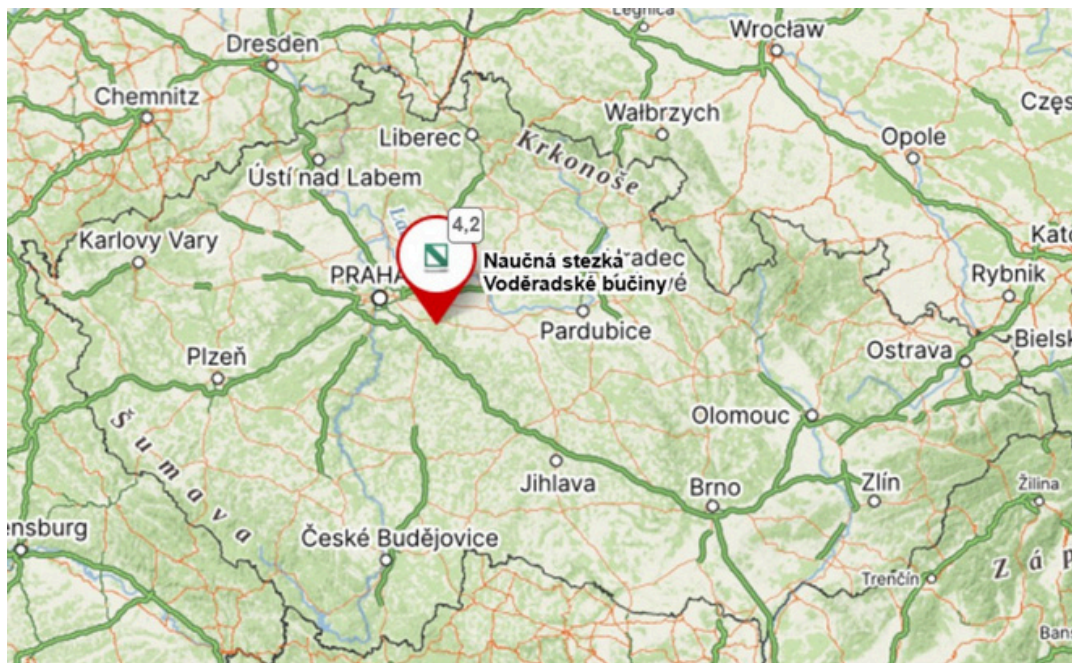

Dětské hřiště

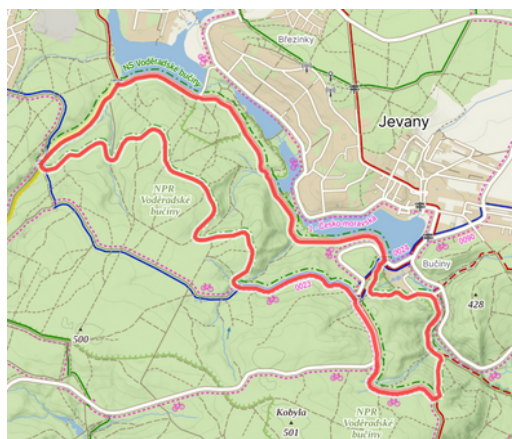
Příloha č. III c) Naučná stezka Voděradské bučiny

Mapová poloha Naučné stezky Voděradské bučiny v rámci České republiky

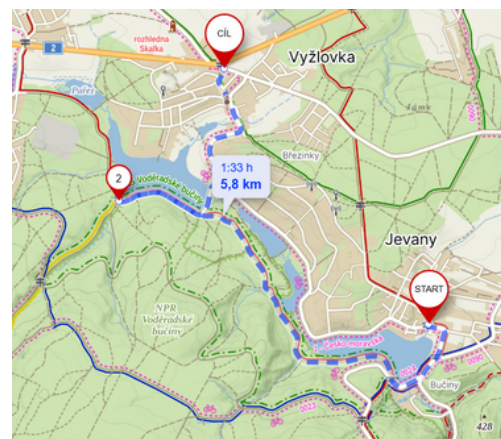
Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Trasa Naučné stezky Voděradské bučiny

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Navštívená trasa

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

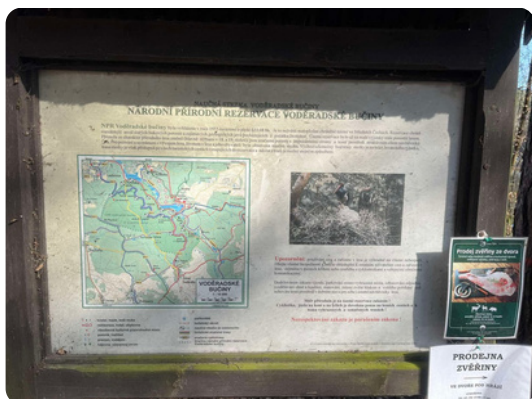
Turistické rozcestníky

Turistické značení

Informační a vzdělávací tabule Naučné stezky Voděradské bučiny

Terén trasy

Přítomnost přírodních vod

Výskyt mrtvého dřeva

Myslivecká zařízení

Občerstvovací zařízení - Jevany

Autobusová zastávka - Jevany

Brána pro zákaz vjezdu

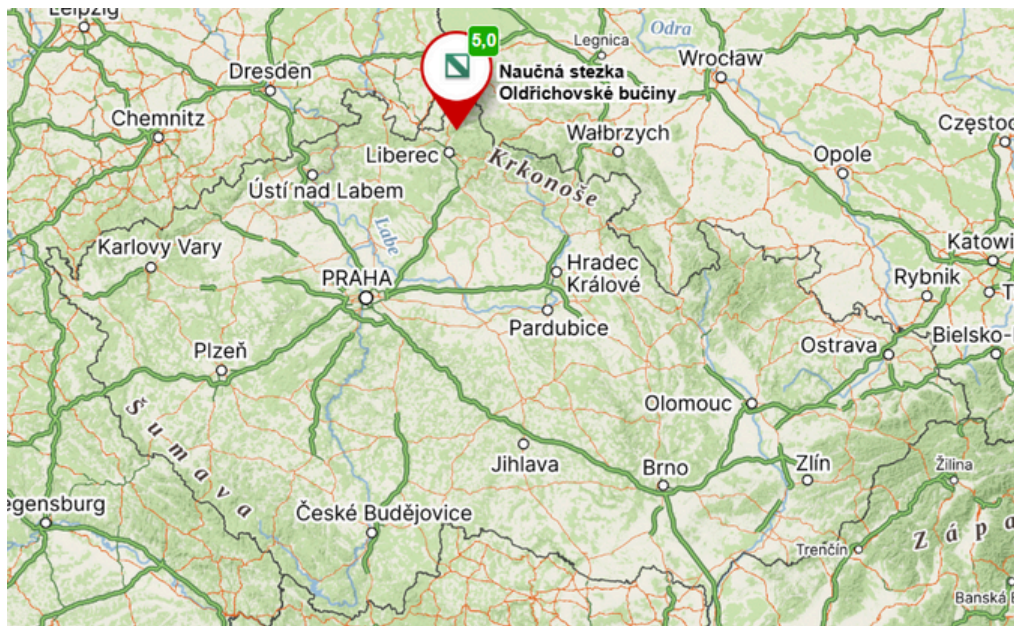

Odpočinkové zóny

Příloha č. III d) Naučná stezka Oldřichovské bučiny

Mapová poloha Naučné stezky Oldřichovské bučiny v rámci České republiky

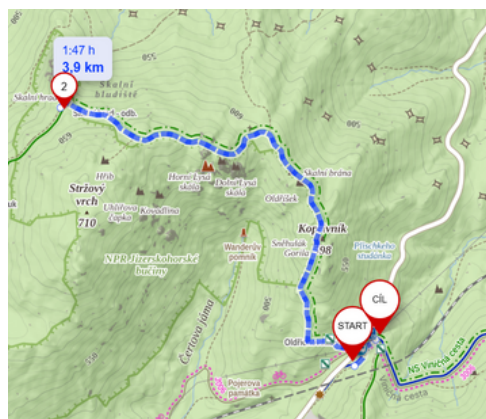
Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Trasa Naučné stezky Oldřichovské bučiny

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Navštívená trasa

Zdroj: Mapy.cz, © 2025

Turistické rozcestníky

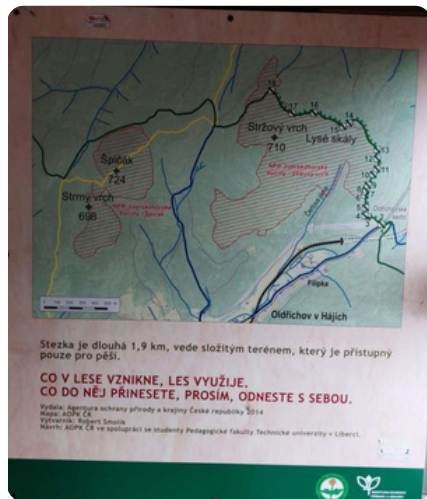
Turistické značení

Informační tabule

Mapové tabule

Interaktivně edukační prvky

Terén trasy

Odpočinkové zóny

Výskyt mrtvého dřeva

Občerstvovací zařízení - U Kozy

**Autobusová zastávka -
Oldřichov v Hájích - U Kozy**

